

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

Ερευνητική Πτυχιακή Εργασία

«Συμπεριφορές διακινδύνευσης των φοιτητών κατά τη διάρκεια της πανδημίας»

Φοιτήτριες: Σεργάκη Άννα
Τσουλγιά Γκρέτα

Επιβλέπων καθηγητής: Δρ. Μιχάλης Ζωγραφάκης Σφακιανάκης

ΗΡΑΚΛΕΙΟ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2021
© 2021, Τμήμα Νοσηλευτικής, Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο

Ευχαριστίες

Η παρούσα μελέτη αποτελεί μια ερευνητική πτυχιακή εργασία στα πλαίσια του προπτυχιακού προγράμματος στο τμήμα νοσηλευτικής του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου. Αισθανόμαστε υπόχρεες να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας σε όλους εκείνους που συνέβαλαν με την βοήθεια τους στην διεκπεραίωση αυτής μας της προσπάθειας. Πρώτα απ'όλα, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μας, κύριο Ζωγραφάκη Σφακιανάκη Μιχάλη, επίκουρο καθηγητή στο τμήμα νοσηλευτικής, για την πολύτιμη καθοδήγηση, βοήθεια και εμπιστοσύνη που μας έδειξε για να μπορέσουμε να ολοκληρώσουμε επιτυχώς την πτυχιακή μας εργασία. Εξίσου, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους καθηγητές του τμήματος μας για την αφοσίωση τους, τις πολύτιμες γνώσεις και την αγάπη που μας προσέφεραν κατά την διάρκεια της φοιτητικής μας σταδιοδρομίας. Επίσης, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους φοιτητές που συμμετείχαν στην μελέτη μας. Στην συνέχεια, οφείλουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ στους δικούς μας ανθρώπους, τους φίλους και συμφοιτητές μας που βοήθησαν στην διανομή των ερωτηματολογίων. Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την οικογένεια μας που σε όλη αυτή την διαδρομή μας στήριξαν με την βοήθεια τους.

Περίληψη

Εισαγωγή: Η νόσος του κορονοϊού είναι μια ασθένεια που προέρχεται από τον ιό SARS-COV-2 και προσβάλλει κυρίως το αναπνευστικό σύστημα του ανθρώπινου οργανισμού. Ο ιός αυτός επέφερε πολλές αλλαγές στην καθημερινότητα της ανθρώπινης ζωής τα τελευταία δύο χρόνια, μιας και που πλέον αποτελεί Πανδημία.

Σκοπός: Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η καταγραφή των συμπεριφορών διακινδύνευσης του φοιτητικού πληθυσμού που σχετίζονται με τα επιδημιολογικά μέτρα κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Υλικό και Μέθοδος: Η συγχρονική μελέτη παρατήρησης διεξήχθη την χρονική περίοδο Μάρτη έως Μάιο 2021. Ως εργαλείο χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο ψηφιακής μορφής με την χρήση του google forms. Το ερωτηματολόγιο συμπεριλάμβανε 42 ερωτήσεις κλίμακας Likert (1-5) χωρισμένες σε 5 κατηγορίες (Δημογραφικά στοιχεία, γνώσεις, πεποιθήσεις, στάσεις και γεγονότα). Η στατιστική ανάλυση των δεδομένων έγινε με την χρήση του προγράμματος IBM SPSS 26.0.

Αποτελέσματα: Το δείγμα αποτελούνταν από 428 φοιτητές από αρκετά πανεπιστήμια της Ελλάδας. Πιο συγκεκριμένα, φοιτητές ηλικίας 18-29 ετών από τους οποίους οι 245 φοιτούν σε σχολές επιστημών υγείας, ενώ οι 183 σε άλλες σχολές. Οι γνώσεις των συμπτωμάτων του Covid-19 παρουσιάζεται ελλειμματική στο 49,5% του φοιτητικού πληθυσμού. Το 34,5% έχει προσκληθεί σε κορωνοπάρτι και από αυτούς το 26,9% έχει λάβει μέρος. Ως προς τις στάσεις παρατηρήθηκε ότι κατά την διάρκεια της πανδημίας το 61,3% αύξησε αρκετά έως πολύ την συχνότητα πλύσεις των χεριών. Επίσης, ως προς τις πεποιθήσεις το 80,1% των φοιτητών δεν πιστεύει στην χρησιμότητα των SMS για την πρόληψη της εξάπλωσης της πανδημίας. Ειδικότερα, ανάμεσα στις δυο πληθυσμιακές ομάδες παρατηρήθηκε ότι, το 44,8% των φοιτητών άλλων σχολών δεν έχει αλλάξει την συχνότητα πλύσεις των χεριών, ενώ το 65,7% των φοιτητών επιστημών υγείας φαίνεται να τις έχουν αυξήσει. Ακόμη, οι φοιτητές των επιστημών υγείας είναι πιο πεπεισμένοι για την ύπαρξη του κορονοϊού διότι το 69% πιστεύει ότι η χρήση μάσκας βοηθάει στην πρόληψη. Τέλος το 41,0% των φοιτητών που φοιτούν σε άλλες σχολές έχει προσκληθεί σε κορωνοπάρτι και το 35,5% δείχνει να έχει συμμετάσχει.

Συμπέρασμα: Οι γνώσεις των φοιτητών χαρακτηρίστηκαν μη ικανοποιητικές καθώς μεγάλο ποσοστό των φοιτητών απάντησε λανθασμένα όσον αφορά τα συμπτώματα του κορονοϊού. Η πανδημία φαίνεται ότι επηρέασε αρνητικά τους συμμετέχοντες στην

καθημερινότητα τους κατά τη διάρκεια της καραντίνας και οδήγησε στην αύξηση κατανάλωσης επιβλαβών ουσιών. Τέλος, υπήρξε συμφωνία απόψεων των δύο σχολών για τον κακό τρόπο διαχείρισης της κυβέρνησης στην πρόληψη μετάδοσης του ιού.

Λέξεις κλειδιά: Κορωνοϊός, Φοιτητές, Φοιτητές Επιστημών υγείας, Στάση, Γνώση, Πεποιθήσεις και Γεγονότα.

Abstract

Introduction Corona virus disease is a disease that comes from SARS-COV-2 virus and mainly affects the respiratory system of human body. The last two years this virus has brought many changes in the daily life of human beings and also has caused a pandemic.

Purpose: The aim of this study is to record the risky behaviours of student population that is related to epidemiological measures during the pandemic.

Material - Method: A cross-sectional study was carried out from March to May 2021. As a tool was used a digital questionnaire from google forms. The questionnaire included 42 Likert scale questions (1-5) divided into 5 categories (Demographics, knowledge, beliefs, attitudes and facts). Statistical data analysis was performed by the use of IBM SPSS 26.0.

Results: The sample consisted of 428 students from different universities in Greece. More specifically, students aged 18-29, of whom 245 are students of health sciences, while 183 study at other departments. The knowledge of the symptoms of Covid-19 is deficient in 49.5% of the student population. The 34.5% have been invited to a corona party and of these 26.9% have taken part. Regarding the postures, it was observed that during the pandemic, 61.3% significantly increased the frequency of hand washing. Also, in terms of beliefs, 80.1% of students do not believe in the usefulness of SMS to prevent pandemic attacks. In particular, between the two population groups it was observed that 44.8% of the students of other faculties have not changed the frequency of hand washing, while 65.7% of the students of health sciences seem to have increased them. Also, health students are more convinced of the existence of coronavirus because 69% believe that using a mask helps prevent it. Finally, 41.0% of students of other faculties have been invited to a corona party and 35.5% seem to have participate.

Conclusion: The students' knowledge was characterized as relatively satisfactory as a large percentage of students answered incorrectly regarding the symptoms of corona virus. The pandemic appears to have negatively affected participants in their daily lives during quarantine and led to an increase in harmful substance use. Finally, there was a tendency for the two faculties to agree on the government's mismanagement of the virus.

Key words: Coronavirus Disease, University Students, Healthcare students, Attitude, Knowledge and Perceptions.

Περιεχόμενα

<i>Ευχαριστίες</i>	2
<i>Περίληψη</i>	3
<i>Abstract</i>	5
<i>Κεφάλαιο 1 Covid 19 - Προέλευση</i>	10
<i>Τρόπος μετάδοσης</i>	11
<i>Συμπτώματα</i>	12
<i>Τρόπος Διάγνωσης</i>	12
<i>Μέτρα Πρόληψης</i>	13
<i>Κεφάλαιο 2 Θεραπευτικές μέθοδοι</i>	15
2.1 <i>Φαρμακευτικά σκευάσματα</i>	15
2.2. <i>Εμβόλια - Παθητική Ανοσία</i>	16
<i>Επιπλοκές</i>	17
<i>Φοιτητές και πανδημία</i>	17
<i>Κεφάλαιο 3 Μέτρα πρόληψης για τον Sars-Cov-2</i>	19
3.1 <i>Έκτακτα μέτρα πρόληψης της πολιτικής ηγεσίας για τον Sars-Cov-2</i>	19
<i>Κεφάλαιο 4 Μεθοδολογία της έρευνας</i>	25
<i>Σκοπός</i>	25
<i>Είδος μελέτης</i>	25
<i>Ερευνητικό Εργαλείο</i>	25
<i>Στατιστική Ανάλυση</i>	26
<i>Ηθικά Ζητήματα</i>	26
<i>Κεφάλαιο 5 Αποτελέσματα</i>	27
<i>Γενικά χαρακτηριστικά Κέντρων Υγείας</i>	27
<i>Επιμέρους Αποτελέσματα</i>	35
<i>Συνολική συμπεριφορά</i>	45
<i>Κεφάλαιο 6 Συζήτηση</i>	47
<i>Περιορισμοί της μελέτης</i>	50
<i>Συμπεράσματα</i>	51
<i>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</i>	52
<i>Ερωτηματολόγιο</i>	56

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1. Γενικά χαρακτηριστικά των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης.

Πίνακας 2. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν ΓΝΩΣΕΙΣ για τον COVID-19.

Πίνακας 3. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε 2 ερωτήσεις που αφορούν ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ για τον COVID-19.

Πίνακας 4. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε 5 ερωτήσεις που αφορούν ΣΤΑΣΕΙΣ για τον COVID-19.

Πίνακας 5. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν ΓΕΓΟΝΟΤΑ για τον COVID-19 και την καθημερινότητα/εργασία.

Πίνακας 6. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν ΓΕΓΟΝΟΤΑ για τον COVID-19 και την προστασία.

Πίνακας 7. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν Γνώσεις για τον COVID-19 ως προς τη Σχολή φοίτησης.

Πίνακας 8. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν Πεποιθήσεις για τον COVID-19 ως προς τη Σχολή φοίτησης.

Πίνακας 9. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν Στάσεις για τον COVID-19 ως προς τη Σχολή φοίτησης.

Πίνακας 10. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν Γεγονότα για τον COVID-19 και την καθημερινότητα/εργασία, ως προς τη Σχολή φοίτησης.

Πίνακας 11. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν Στάσεις & Γεγονότα για τον COVID-19, ως προς το φύλο τους.

Πίνακας 12. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερώτηση για τις μετακινήσεις στη διάρκεια της απαγόρευσης για τον COVID-19, ως προς το Πανεπιστήμιο φοίτησής τους.

Πίνακας 13. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερώτηση για τις φορές μετακινήσεων στη διάρκεια της 4-μηνιας απαγόρευσης για τον COVID-19, ως προς το Πανεπιστήμιο φοίτησής τους.

Πίνακας 14. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν Γεγονότα για τον COVID-19 και την καθημερινότητα/εργασία, ως προς τον τόπο κατοικίας τους.

Πίνακας 15. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν τη Στάση για τον εμβολιασμό και τις πεποιθήσεις τους για τον COVID-19.

Πίνακας 16. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν το Γεγονός της συμμετοχής τους σε «κορωνοπάρτι» και τις στάσεις, πεποιθήσεις ή γεγονότα που βίωσαν για τον COVID-19.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε 6 ομοιόβαθμες ερωτήσεις που αφορούν ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ για τον COVID-19

Γενικό Μέρος

Κεφάλαιο 1 Covid 19 - Προέλευση

Τον Δεκέμβριο του 2019 μια ομάδα κορωνοϊού εντοπίστηκε στην αγορά θαλασσινών Χανάν που βρίσκεται στο Γιουχάν της Κίνας. Εκτός από τα ψάρια και τα θαλασσινά, η αγορά πουλούσε επίσης κατοικίδια και άγρια ζώα. Την ίδια περίοδο αναφέρθηκε κρούσμα πνευμονίας άγνωστης προέλευσης στην περιοχή. Μέρους αργότερα ο κορωνοϊός εξαπλώθηκε θέτοντας σε επικινδυνότητα την Κινεζική κυβέρνηση. Στρέφοντας επίσης την παγκόσμια προσοχή στην επιδημία που προκαλούσε πνευμονία από άγνωστο αίτιο (Sheervalilou, et al., 2020).

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) μετά από περαιτέρω έρευνες, στις 11 Μαρτίου του 2020 ανακοίνωσε για την ύπαρξη του νέου κορωνοϊού SARS-CoV 2 ή αλλιώς ασθένεια COVID-19 και το ξέσπασμα μιας παγκόσμιας πανδημίας (Cucinotta & Vanelli, 2020).

Το γονιδίωμα του ιού ανακοινώθηκε στις 12 Ιανουαρίου 2020 αφού νωρίτερα είχε απομονωθεί. Η αιτία του σοβαρού οξέος αναπνευστικού συνδρόμου που έγινε γνωστό ως COVID-19 ήταν ένας νέος τύπος κορωνοϊού, ο SARS-CoV-2 (Charlin, 2020).

Ο κορωνοϊός SARS-CoV-2 έπειτα από μελέτες που έγιναν αναφέρεται ότι είναι πανομοιότυπο κατά 79,6% με τον τύπο SARS-CoV1 και κατά 96% με αυτό της νυχτερίδας, γεγονός που οδηγεί σε πιθανότητα προέλευσης από νυχτερίδα (Zhou, et al., 2020).

Οι κορωνοϊοί υπάγονται στην οικογένεια Coronaviridae της τάξης Nidovirales. Το Corona δόθηκε λόγω του σχήματος κορόνας που υπάρχει στην εξωτερική επιφάνεια του ιού. Για αυτό λοιπόν ονομάστηκε κορωνοϊός. Ένας κορωνοϊός έχει μικρό μέγεθος και το γενετικό του υλικό φέρει μονόκλωνο RNA μεγέθους περίπου 26 έως 32 χιλιογράμματα. Οι υποομάδες της οικογένειας των κορωνοϊών είναι, οι άλφα (α), οι βήτα (β), οι γάμμα (γ) και δέλτα (δ) (Shereen, et al., 2020).

Τα CoV αναγνωρίστηκαν ως «νέοι ιοί της αναπνευστικής οδού» πριν από μισό αιώνα. Ο τίτλος δόθηκε το 1962, έπειτα από εξέταση δείγματος που συλλέχθηκε από άτομα που εμφάνιζαν συμπτώματα λοίμωξης του αναπνευστικού συστήματος (Sheervalilou, et al., 2020).

Την τελευταία δεκαετία μεγάλη έξαρση είχε προκληθεί από β-κορωνοϊούς. Πιο συγκεκριμένα το αναπνευστικό σύνδρομο SARS-CoV-1 και τον αναπνευστικό σύνδρομο Μέσης Ανατολής (MERS-CoV) (Berekaa, 2021). Προκαλώντας λοιμώξεις με θανατηφόρες επιπτώσεις σε κάποιους ανθρώπινους οργανισμούς (Morens et al., 2020).

Το 2016 ένας α-κορωνοϊός που προήλθε από την νυχτερίδα και προκάλεσε σοβαρή ασθένεια στα ζώα και πιο συγκεκριμένα στους χοίρους, η ασθένεια ονομάστηκε σύνδρομο οξείας διάρροιας των χοίρων κορονοϊός (SADS-CoV). Ωστόσο, από το 2019 ο SARS-CoV-2 αποτελεί πλέον την τρίτη παγκοσμίως θανατηφόρα νόσο για τον ανθρώπινο οργανισμό. (Morens et al., 2020).

Τρόπος μετάδοσης

<< Η πρόσφατα εμφανιζόμενη ασθένεια COVID-19 είναι μια εξαιρετικά μεταδοτική ιογενής λοίμωξη που προκαλείται από έναν άλλο ζωνοσολογικό νέο κορονοϊό που ονομάζεται σοβαρό οξύ αναπνευστικό σύνδρομο κορωνοϊός 2 (SARS-CoV-2)>> (Khan, et al., 2021).

Η λοίμωξη από κορονοϊό προσβάλλει το αναπνευστικό σύστημα και αποτελεί αιτία προβλημάτων που κυμαίνονται από ένα κοινό κρυολόγημα, έως ένα οξύ σοβαρό αναπνευστικό σύνδρομο (SARS-COV2). Ο τρόπος μετάδοσης του ιού από άνθρωπο σε άνθρωπο γίνεται μέσω επαφής με μολυσμένο άτομο ή μολυσμένες επιφάνειες καθώς και με αερομεταφερόμενα σταγονίδια δηλαδή σωματικά υγρά από το στόμα ή την μύτη (Khader, et al., 2020).

Τα σταγονίδια δεν μπορούν να μεταδοθούν σε απόσταση μεγαλύτερη των δύο μέτρων αλλά σε εσωτερικό κλειστό χώρο ο SARS-COV2 μπορεί να βρίσκεται στον αέρα για τουλάχιστον 3 ώρες. Ακόμη, τα σταγονίδια έχουν την δυνατότητα να προσκολληθούν σε επιφάνειες όπως πλαστικό, χαλκό, χαρτόνι και ανοξείδωτο χάλυβα. Η πιθανότητα μόλυνσης εξαρτάται από το άγγιγμα μολυσμένων αντικειμένων και την έπειτα μεταφορά μέσω επαφής με βλεννογόνους του σώματος (Puspitasari, et al., 2020).

Η περίοδος επώασης του κορονοϊού είναι μεταξύ 2-14 ημερών και τα άτομα που έχουν μολυνθεί από αυτόν εμφανίζουν διάφορα συμπτώματα (Bhagavathula, et al., 2020).

Η αρχική γνώμη για την μετάδοση του ιού ήταν μέσω σταγονιδίων και ότι μεταδίδεται στο άτομο ξενιστή μέσω της σκόνης που ανεβαίνει στη επιφάνεια. Πρόσφατα όμως, διαπιστώθηκε ότι τα σταγονίδια που εξωθούνται μέσω του ξηρού βήχα και του φτερνίσματος αυξάνονται ανάλογα με το ποσοστό του βήχα. Ακόμη, μια έκθεση που πραγματοποιήθηκε σχετικά με τα σταγονίδια του SARS-COV-2 έδειξε ότι μπορούν να παραμείνουν στην επιφάνεια για χρονικό διάστημα 3 ωρών με χρόνο ημίσειας ζωής 1 ώρας (Salian, et al., 2021).

Συμπτώματα

Τα συμπτώματα του ιού διαφέρουν από άτομο σε άτομο με τις πιο συχνές εκδηλώσεις να είναι η κόπωση, ο πυρετός, ο βήχας, η ανορεξία και η δυσφαγία τα οποία αποτελούν συμπτώματα μιας κοινής γρίπης ή ενός απλού κρυολογήματος (Majumder & Minko, 2021). Επίσης, ο πονοκέφαλος, ο πονόλαιμος, εξανθήματα δέρματος και η καταρροή καθώς και προβλήματα που αφορούν το γαστρεντερικό όπως η ναυτία, το κοιλιακό άλγος και η διάρροια αποτελούν σύνοδες κλινικές εκδηλώσεις. Το 30% των ασθενών συνήθως παρουσιάζουν μια μορφή δύσπνοιας κατά την περίοδο νόσησής τους από covid-19 (Salian, et al., 2021). Οι πιο σοβαρές περιπτώσεις που οδηγούν σε θάνατο είναι η αναπνευστική ανεπάρκεια (69,5%), η σήψη ή η ανεπάρκεια πολλών οργάνων (28%), η καρδιακή ανεπάρκεια (14,6%) και νεφρική ανεπάρκεια (3,7%) (Samudrala et al., 2020). Τέλος, έχει παρατηρηθεί ότι οι ασθενείς παιδικής ηλικίας εμφανίζουν ηπιότερα συμπτώματα από αυτά των μεγαλύτερων σε ηλικία. Ωστόσο υπάρχουν και ασθενείς οι οποίοι είναι συμπτωματικοί, δηλαδή δεν εμφανίζουν κάποιο από τα παραπάνω συμπτώματα του Covid-19 (Majumder & Minko, 2021).

Τρόπος Διάγνωσης

Για την διάγνωση του SARS-COV2 χρησιμοποιείται επίχρισμα που λαμβάνεται από την αναπνευστική οδό μέσω ρινοφαρυγγικού στειλεού. Μέσω αυτής της διαδικασίας το μολυσμένο άτομο απομονώνεται και εντοπίζονται τα άτομα που έχουν έρθει σε στενή επαφή και έχουν εκτεθεί στον ιό (Watson, Whiting & Brush, 2020).

Ωστόσο, το αποτέλεσμα του covid-test εξαρτάται από δυο παράγοντες: την ακρίβεια του τεστ και την πιθανότητα προηγούμενης νόσησης από τον ιό. Επίσης πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ένα αρνητικό τεστ όταν ο ασθενής εμφανίζει συμπτώματα δεν αποτελεί αξιόπιστο με αποτέλεσμα να πρέπει να υποβληθεί ξανά σε διαδικασία τεστ (Watson, Whiting & Brush, 2020).

Η μέθοδος της διάγνωσης γίνεται με τις διαδικασίες:

- 1) Δοκιμασία αντίστροφης μεταγραφής-αλυσιδωτής αντίδρασης πολυμεράσης (PCR) αποτελεί εργαστηριακή διάγνωση λοίμωξης SARS-COV-2 και ο χρόνος ολοκλήρωσης της είναι 4 ώρες με την πραγματοποίηση εξειδικευμένων τεχνικών. Το PCR σε συνδυασμό με την δοκιμασία ταχείας ανίχνευσης, rapid test θα πρέπει να συνδυάζονται για την διάγνωση του covid-19 (Chaimayo, et al., 2020).

- 2) Τα rapid test με την χρήση Ag kit είναι μια διαδικασία ανίχνευσης αντιγόνου νουκλεοκαψιδίου (N) κατά την οποία αναπνευστικό δείγμα τοποθετείται στο kit. Το kit έχει δυο επικαλυμμένες γραμμές C και T. Η κάθε γραμμή είναι επικαλυμμένη με μονοκλωνικό αντίσωμα και ανιχνεύει την ύπαρξη αντιγόνου του ιού. Όταν εντοπιστεί αντιγόνο οι δυο γραμμές θα ενεργοποιηθούν και θα εμφανίσουν χρώμα στο παράθυρο ελέγχου του kit. Ενώ στην περίπτωση που ο ασθενής είναι αρνητικός στον κορωνοϊό, θα χρωματιστεί μόνο η γραμμή C (Chaimayo, et al., 2020).
- 3) Οι ορολογικές εξετάσεις ανιχνεύουν ανοσοσφαιρίνες δηλαδή IgM και IgG που βρίσκονται σε υπανάπτυξη. Σκοπός της συγκεκριμένης εξέτασης είναι η διάγνωση ασθενών με ανοσία, δηλαδή που έχουν ήδη νοσήσει από τον ιό (Watson, Whiting & Brush, 2020).

Μέτρα Πρόληψης

Τα μέτρα προστασίας από το κορωνοϊό έχουν ληφθεί από οργανισμούς υγείας με σκοπό τη μείωση διασποράς του ιού και είναι σημαντικό να τηρούνται ώστε να μην υπάρξει έξαρση της νόσου. Κάποια μέτρα σύμφωνα με το Centers for Disease Control and Prevention (CDC) θα αναφερθούν παρακάτω

1. Ο εμβολιασμός πλέον αποτελεί το σημαντικότερο μέτρο προστασίας από τον covid-19.
2. Η χρήση μάσκας για εμβολιασμένους και μη σε εξωτερικούς χώρους όπου υπάρχει συγχρωτισμός πλήθους και σε δραστηριότητες που υπάρχει στενή επαφή με ανεμβολίαστα άτομα. Επίσης άτομα που πάσχουν από παθήσεις και έχουν αδύναμο ανοσοποιητικό σύστημα προτείνεται η σωστή χρήση μάσκας.
3. Η τήρηση των αποστάσεων σε εξωτερικούς χώρους θα πρέπει να ανέρχεται στα 2 μέτρα ενώ σε εσωτερικούς χώρους συνιστάται η αποφυγή στενής επαφής με άρρωστα άτομα όπως επίσης η τήρηση των 2 μέτρων.
4. Η σχολαστική πλύση χεριών με σαπούνι και νερό για πάνω από 20 δευτερόλεπτα, ειδικά μετρά από δημόσιους χώρους, φύσημα μύτης, βήχα ή φτέρνισμα. Εξίσου σημαντικό είναι η πλύση χεριών πριν το φαγητό, πριν το άγγιγμα του προσώπου, μετά την χρήση τουαλέτας, μετά την αποχώρηση από δημόσιο χώρο και αφού ολοκληρωθεί η χρήση της μάσκας. Τέλος, καθαρισμός χεριών με αλκοολούχο διάλυμα για απολύμανση των χεριών.

5. Αν κατά την διάρκεια βήχα ή φτερνίσματος υπάρχει μάσκα στο πρόσωπο θα πρέπει να απομακρυνθεί το συντομότερο και να αντικατασταθεί με μια νέα. Επίσης, αν δεν υπάρχει η προστατευτική μάσκα θα ήταν ιδανικό να χρησιμοποιηθεί είτε χαρτομάντηλο το οποίο θα πεταχθεί στα σκουπίδια είτε το εσωτερικό του αγκώνα. Στην συγκεκριμένη περίπτωση θα πρέπει μετά να γίνει καλή πλύση χεριών με την διαδικασία που προαναφέρθηκε.
6. Η καλή απολύμανση και ο καθαρισμός επιφανειών υψηλής αφής, δηλαδή τραπέζια, πόμολα, διακόπτες φωτισμού, πάγκους, χειρολαβές, γραφεία, τηλέφωνα, πληκτρολόγια, τουαλέτες, βρύσες και νεροχύτες. Σε περίπτωση που βρεθεί κάποιο άτομο θετικό στον COVID-19 θα πρέπει να απολυμανθούν οι επιφάνειες που υπάρχει συχνότερη επαφή.
7. Η προσωπική φροντίδα και ο αυτοέλεγχος σε καθημερινή βάση για τυχόν εμφάνιση συμπτωμάτων του COVID-19. Μετά από επαφή με άτομα θα πρέπει να γίνεται θερμομέτρηση.

Κεφάλαιο 2 Θεραπευτικές μέθοδοι

2.1 Φαρμακευτικά σκευάσματα

Η πανδημία που έχει προκληθεί από τον ιό SARS-COV 2 έχει διαταράξει την ισορροπία της δημόσιας υγείας, θέτοντας σε κίνδυνο τους πολίτες των κάθε χωρών ξεχωριστά (Majumder & Minko, 2021). Η θεραπεία στις περισσότερες περιπτώσεις εξαρτάται από τα συμπτώματα που εμφανίζουν όσοι νοσούν από κορωνοϊό. Στις ήπιες περιπτώσεις αν ο ασθενείς εμφανίσει ήπια δύσπνοια γίνεται οξυγονοθεραπεία με την χρήση απλής μάσκας οξυγόνου ή ρινικής κάνουλας. Σε ασθενείς με χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια (ΧΑΠ) χρησιμοποιείται μάσκα Venturi με συγκέντρωση οξυγόνου 40% ώστε να υπάρξει υψηλότερη πυκνότητα σταθερού οξυγόνου διανομής. Σε ασθενείς με άλλα ήπια συμπτώματα χορηγούνται αντιπυρετικά, υπάρχει εξασφάλιση υγρών και επαρκή θρέψη. Στις μέτριες περιπτώσεις οι ασθενείς απομονώνονται σε ειδικούς θαλάμους ώστε να περιοριστεί η διασπορά. Ενώ παράλληλα γίνεται έλεγχος των ζωτικών σημείων, κορεσμού οξυγόνου, αιμοληψία, ηλεκτροκαρδιογράφημα και ακτινογραφία θώρακος. Επίσης ασθενείς που δεν μπορούν να διατηρήσουν σε φυσιολογικά επίπεδα τον κορεσμό οξυγόνου και η απλή μάσκα είναι μη αποτελεσματική χρησιμοποιείται θεραπεία με ρινική κάνουλα υψηλής ροής οξυγόνου (HFNO). Τέλος στις πιο σοβαρές περιπτώσεις οι ασθενείς δέχονται μηχανική υποστήριξη αναπνοής μέσω της ενδοτραχειακής διασωλήνωσης (Parasher, 2021). Υπάρχουν ωστόσο οι αντικές θεραπείες που στοχεύουν α) στην αναστολή αντιγραφής του γενετικού υλικού του ιού ή μπλοκάροντας την είσοδο των κυττάρων του ξενιστή ώστε να μην εισχωρήσει ο ιός εντός ή εμποδίζοντας κάποιο στάδιο της αντιγραφής του ιού. Β) Στην ενίσχυση του ανοσοποιητικού συστήματος με την δημιουργία μνήμης κατά του ιού μέσω του εμβολιασμού. Γ) Στη χορήγηση με ενέσιμη μορφή των αντικών αντισωμάτων σε άτομα που νοσούν. Δ) Στην θεραπεία πνευμονικής βλάβης και συνδρόμου πνευμονικής δυσχέρειας που έχει προκληθεί από τον ιό (Majumder & Minko, 2021).

Επί του παρόντος δεν υπάρχουν εγκεκριμένα θεραπευτικά φάρμακα κατά του Covid-19 διότι η διαδικασία εξαγωγής τους απαιτεί χρόνο, κόστος και πολλές δοκιμές (Majumder & Minko, 2021). Όμως σε ασθενείς που νοσούν από τον Covid-19 έχουν χορηγηθεί φάρμακα και ορισμένα από αυτά τα φάρμακα έχουν χρησιμοποιηθεί προηγουμένως για τη θεραπεία λοιμώξεων από SAR-CoV, τα οποία αναστέλλουν την είσοδο του ιού στον ξενιστή. Μερικά από αυτά χρησιμοποιούνται για πρώτη φορά για τη στόχευση της λοίμωξης SAR-CoV-2 (Salian, et al., 2021).

Αντιϊκά φάρμακα

Remdesivir είναι ένας αναστολέας πολυμεράσης RNA, ο οποίος πιστεύεται ότι ενσωματώνεται στο RNA του SARS-CoV-2 και εμποδίζει την περαιτέρω αντιγραφή του .

Ανθελονοσιακά φάρμακα

Η χλωροκίνη και η υδροξυχλωροκίνη είναι ουσίες οι οποίες χρησιμοποιούνται για τη θεραπεία της ελονοσίας και φλεγμονώδων διαταραχών όπως η ρευματοειδής αρθρίτιδα .Η χλωροκίνη και η υδροξυχλωροκίνη πιστεύεται ότι αναστέλλουν τον πολλαπλασιασμό του ιού αυξάνοντας το ενδοσωμικό φυσαλιδώδες pH και προκαλώντας την αδρανοποίηση πρωτεασών.

Αναστολείς υποδοχέων αγγειοτενσίνης και στατίνες

Συνδυασμοί θεραπευτικών φαρμάκων όπως στατίνες και αναστολείς υποδοχέων αγγειοτενσίνης (ARBs) είναι πολλά υποσχόμενες θεραπείες για την πιθανή αποτροπή του ARDS σε ασθενείς με COVID-19 (Salian, et al., 2021).

2.2. Εμβόλια - Παθητική Ανοσία

Αρκετά εμβόλια έναντι του COVID-19 έχουν κυκλοφορήσει στην αγορά παρόλα αυτά, ακόμα βρίσκονται σε εξέλιξη μελέτες για τον εμβολιασμό. Τα εμβόλια που έχουν κυκλοφορήσει είναι τα εξής:

Εμβόλια υπομονάδας πρωτεΐνης

Τα εμβόλια υπομονάδας πρωτεΐνης περιέχουν συστατικά του παθογόνου παράγοντα που ενεργοποιούν το ανοσοποιητικό σύστημα σε ένα νέο φορέα παροχής όπως λιπόσωμα, ιωσώματα ή πολυμερή νανοσωματίδια. Τα λιποσώματα και τα ιωσώματα χρησιμοποιούνται ευρέως στην ανάπτυξη εμβολίων κατά του SARS-CoV-2 επειδή δεν λειτουργούν μόνο ως συστήματα χορήγησης αντιγόνων υπομονάδων αλλά και ως εξαιρετικά ευπροσάρμοστα πρόσθετα (Liu et al., 2020).

Απενεργοποιημένα εμβόλια ιών

Τα απενεργοποιημένα εμβόλια αποτελούνται από εξασθενημένα ιικά σωματίδια ή βακτηριακά παθογόνα που προκαλούν ανοσία χωρίς να μολύνουν. Όμως η ανοσία είναι παροδική και για αυτό απαιτούνται αναμνηστικές δόσεις (Salian, et al., 2021).

Εμβόλια αδενοϊού

Οι αδενοϊοί ενεργοποιούν την ανοσία στους ξενιστές θηλαστικών και προκαλούν την απελευθέρωση προφλεγμονωδών κυτοκινών. Αυτές οι φλεγμονώδεις κυτοκίνες αυξάνουν περαιτέρω την ανοσοαπόκριση διεγείροντας ανοσοκύτταρα όπως τα κυτταροτοξικά Τ λεμφοκύτταρα, τα οποία αναγνωρίζουν και σκοτώνουν κύτταρα μολυσμένα με ιό (Salian, et al., 2021).

Εμβόλια γονιδίων

Τα γονιδιακά εμβόλια περιλαμβάνουν χορήγηση ενός πλασμιδίου DNA, το οποίο κωδικοποιεί το συγκεκριμένο αντιγόνο στόχο. Αυτός ο τύπος εμβολίου έχει πολλά πιθανά πλεονεκτήματα έναντι των συμβατικών εμβολίων όσον αφορά την τόνωση των αποκρίσεων τόσο των Β όσο και των Τ κυττάρων και έχει καλύτερο προφίλ ασφάλειας (Salian, et al., 2021).

Επιπλοκές

Ένα σύνολο ανθρώπων μπορούν να εμφανίσουν οξεία φλεγμονώδη κατάσταση με αυξημένους φλεγμονώδεις δείκτες και με πυρετό. Τα πιο συχνά φαινόμενα επιπλοκών αποτελούν τα καρδιαγγειακά όπως αρρυθμίες, καρδιοπάθειες, υποξαιμία και καρδιακές βλάβες (Salian, et al., 2021).

Φοιτητές και πανδημία

Η πανδημία COVID-19 αποτελεί στις μέρες μας μια μεγάλη διαταραχή σε όλους τους τομείς παγκοσμίως (Olaimat, et al.,2020). Για την προσωρινή επίλυση της έχουν ληφθεί μέτρα που αφορούν κυρίως την μείωση εξάπλωσης του ιού καθώς και την μείωση των θανάτων (McCullough,et al.,2021). Η συνεχής μετάδοση του ιού από άτομο σε άτομο και σε συνδυασμό με την απουσία γνώσεων για την επίλυση του έχει επηρεάσει αρνητικά την ζωή του ανθρώπου. Με τον περιορισμό των εξόδων παρατηρήθηκε αύξηση της καθιστικής ζωής, καπνίσματος και κατανάλωσης αλκοόλ (Romero-Blanco, et al., 2020).

Οι φοιτητές αποτελούν μια ιδιαίτερη πληθυσμιακή ομάδα που ο τρόπος ζωής τους άλλαξε εξ ολοκλήρου λόγω εμφάνισης του Covid-19. Αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα, έλλειψη κοινωνικής επαφής και απουσία της αίσθησης του ανήκειν, αβεβαιότητα για το μέλλον και για την ακαδημαϊκή τους πορεία (Patelaru et al., 2020, Patelaru et al., 2021). Επίσης, παρατηρήθηκε ραγδαία αύξηση των επιπέδων άγχους στον φοιτητικό πληθυσμό με κύριο συντελεστή την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και την γενική αβεβαιότητα σχετικά με την πανδημία (Olaimat, et al., 2020).

Η ψυχική υγεία των φοιτητών διατρέχει μεγάλο κίνδυνο καθώς το εισόδημα τους εξαρτάται κυρίως από την οικονομική κατάσταση της οικογένειας. Στην περίοδο της πανδημίας πολλές θέσεις εργασίας έχουν μειωθεί και μεγάλος αριθμός των εργαζομένων έχει χάσει τελείως την δουλειά του. Ακόμη με το κλείσιμο της πανεπιστημιούπολης οι νέοι έχουν χάσει κάθε φυσική υποστήριξη, εύρεση φιλίας και κοινωνικότητας (Smith, 2020).

Στην κρίσιμη περίοδο της πανδημίας έχουν συμβάλει σημαντικά οι υγειονομικοί αλλά και οι φοιτητές του τομέα υγείας και περίθαλψης. Η φοιτητική αυτή ομάδα κατά την διάρκεια της πρακτικής και της κλινικής άσκησης έρχεται σε στενή επαφή με ασθενείς που νοσούν από Covid-19. Παρόλα αυτά, μπορεί οι φοιτητές επιστημών υγείας να έχουν ελλειπείς γνώσεις για τα μέτρα πρόληψης και διαχείρισης του Covid-19 και λανθασμένες αντιλήψεις, οφειλόμενες από πιθανή παραπληροφόρηση των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Ως αποτέλεσμα να υπάρξει έξαρση του ιού και αύξηση των κρουσμάτων οδηγώντας τους φοιτητές σε στρεσογόνες καταστάσεις που μπορεί να επηρεάσουν την κριτική τους άποψη και τις επιδόσεις τους (Mustafa, et al., 2020).

Μολονότι, σύμφωνα με μελέτη που δημοσιεύθηκε αναφέρεται ότι λόγω της σωστής εκπαίδευσης και καθοδήγησης οι φοιτητές επιστημών υγείας έχουν ικανοποιητικά επίπεδα γνώσεων και θετική στάση απέναντι στον κορωνοϊό και μικρό είναι το ποσοστό των φοιτητών εκείνων που εξακολουθούν να έχουν ελλειπείς γνώσεις (Mustafa, et al., 2020).

Βέβαια, οι νέοι έχουν την δυνατότητα να μην εμφανίσουν κάποια συμπτώματα κατά την προσβολή τους από τον ιό και επομένως, την μετάδοση του σε άτομα υψηλού κινδύνου. Είναι γνωστό ότι οι φοιτητές είναι ανεξάρτητη με αποτέλεσμα να μην υπακούουν τις πεποιθήσεις και τις στάσεις των γονιών τους και συνεπώς τα κυβερνητικά μέτρα. Τέλος, παρόλο που έχει αποδειχθεί μέσω ερευνών ότι ο Covid-19 μολύνει και τους νέους εξακολουθούν να μην τηρούν τα απαραίτητα προληπτικά μέτρα (Hatabu, et al., 2020).

Κεφάλαιο 3 Μέτρα πρόληψης για τον Sars-Cov-2

3.1 Έκτακτα μέτρα πρόληψης της πολιτικής ηγεσίας για τον Sars-Cov-2

«Στην Ελλάδα τα πρώτα μέτρα που έθεσε σε ισχύ η κυβέρνηση για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της διασποράς του ιού καταγράφονται στο ΦΕΚ Α/42/25.2.2020. Τα μέτρα ήταν τα εξής:

1. Στην υποχρεωτική υποβολή σε κλινικό και εργαστηριακό ιατρικό έλεγχο, υγειονομική παρακολούθηση, εμβολιασμό, φαρμακευτική αγωγή και νοσηλεία προσώπων, για τα οποία υπάρχουν εύλογες υπόνοιες ότι μπορεί να μεταδώσουν άμεσα ή έμμεσα τη νόσο.
2. Στην επιβολή κλινικών και εργαστηριακών ιατρικών ελέγχων, καθώς και μέτρων προληπτικής υγειονομικής παρακολούθησης, εμβολιασμού, φαρμακευτικής αγωγής και προληπτικής νοσηλείας προσώπων που προέρχονται από περιοχές όπου έχει παρατηρηθεί μεγάλη διάδοση της νόσου.
3. Στην επιβολή προληπτικών ελέγχων υγειονομικής φύσεως και κλινικών ή εργαστηριακών ελέγχων σε όλα ή επιμέρους σημεία εισόδου και εξόδου από τη χώρα μέσω αεροπορικών, θαλάσσιων, σιδηροδρομικών ή και οδικών συνδέσεων με χώρες μεγάλης διάδοσης της νόσου.
4. Στον προσωρινό περιορισμό, εν όλω ή εν μέρει, των αεροπορικών, θαλάσσιων, σιδηροδρομικών ή και οδικών συνδέσεων με χώρες μεγάλης διάδοσης της νόσου.
5. Στον προσωρινό περιορισμό προσώπων των περιπτώσεων (1) και (2) υπό συνθήκες που αποτρέπουν την επαφή με τρίτα πρόσωπα, από την οποία θα μπορούσε να προκληθεί μετάδοση της νόσου. Το μέτρο του προσωρινού περιορισμού δύναται να υλοποιείται σε κατάλληλο χώρο νοσοκομείου, υγειονομικής δομής, θεραπευτικού ιδρύματος, σε κατάλληλες δημόσιες ή ιδιωτικές εγκαταστάσεις προσωρινής διαμονής, ή και κατ' οίκον, ανάλογα με την απόφαση του αρμόδιου κάθε φορά οργάνου.
6. Στην προσωρινή απαγόρευση της λειτουργίας σχολικών μονάδων και πάσης φύσεως εκπαιδευτικών δομών, φορέων και ιδρυμάτων, δημοσίων και ιδιωτικών, κάθε τύπου και βαθμού, χώρων θρησκευτικής λατρείας, καθώς και στην προσωρινή απαγόρευση και αναστολή μετακινήσεων για οποιονδήποτε λόγο του εκπαιδευτικού και λοιπού προσωπικού και μαθητών, σπουδαστών, φοιτητών οποιωνδήποτε εκ των ανωτέρω σχολικών μονάδων, εκπαιδευτικών δομών, φορέων και ιδρυμάτων.
7. Στην προσωρινή απαγόρευση της λειτουργίας θεάτρων, κινηματογράφων, χώρων αθλητικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, αρχαιολογικών χώρων και μουσείων,

καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, ιδιωτικών επιχειρήσεων, δημόσιων υπηρεσιών και οργανισμών, καθώς και γενικά χώρων συνάθροισης κοινού.

8. Στην προσωρινή επιβολή μέτρων περιορισμού της κυκλοφορίας μέσω μεταφοράς εντός της επικράτειας.
9. Στην προσωρινή επιβολή περιορισμού κατ' οίκον σε ομάδες προσώπων προς αποφυγή ενεργειών που θα μπορούσαν να προκαλέσουν τη διάδοση της νόσου. Το μέτρο του προσωρινού περιορισμού ευρύτερων ομάδων προσώπων δύναται να προσδιορίζεται με αναφορά σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές. Στα πρόσωπα της περίπτωσης αυτής δύνανται να επιβάλλονται και τα υπό περιπτώσεις (1) και (2) μέτρα» (ΦΕΚ Α/42/25.2.2020).

«Στην συνέχεια στο ΦΕΚ 986/Β/22-3-2020 αποφασίστηκε από το υπουργείο ως μέτρο πρόληψης της διασποράς του κορωνοϊού, ο περιορισμός κυκλοφορίας εν όλη την επικράτεια. Από το μέτρο αυτό εξαιρούνται οι περιπτώσεις μετακίνησης πολιτών για την εξυπηρέτηση ζωτικών, επαγγελματικών και προσωπικών αναγκών οι οποίες δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν με άλλο τρόπο. Οι επιτρεπτοί λόγοι μετακινήσεις είναι οι εξής:

1. Μετάβαση προς και από το χώρο εργασίας για τις εργάσιμες ώρες και μόνο με την προϋπόθεση ότι η μετάβαση πραγματοποιείται εντός της περιφέρειας του τόπου κατοικίας ή προς όμορη περιφέρεια.
2. Επιτρέπεται η μετάβαση σε φαρμακείο ενώ για την μετάβαση σε ιατρό, νοσοκομείο και κέντρο υγείας είναι απαραίτητη η σχετική επικοινωνία.
3. Μετάβαση προς σε εν λειτουργία κατάστημα προμηθειών ειδών πρώτης ανάγκης όπου δεν είναι δυνατή η αποστολή τους.
4. Μετάβαση σε τράπεζα στις περιπτώσεις που είναι αδύνατον να πραγματοποιηθούν με ηλεκτρονικό τρόπο.
5. Μετάβαση για παροχή βοήθειας πολιτών που χρήζουν ανάγκη.
6. Μετάβαση σε τελετή (κηδεία) υπό τους όρους που προβλέπουν οι νόμοι.
7. Σωματική άσκηση σε εξωτερικό χώρο ή κίνηση με κατοικίδιο ζώο, ατομικά ή ανά δύο με την προϋπόθεση της τήρησης –στην τελευταία περίπτωση, απόστασης 1.5 μέτρου.
8. Επιτρέπεται η εφάπαξ μετάβαση των πολιτών στον τόπο της μόνιμης κατοικίας.
9. Μετάβαση σε δημόσια υπηρεσία, στις περιπτώσεις όπου κατά τις οποίες δεν είναι δυνατή η ηλεκτρονική ή η τηλεφωνική εξυπηρέτηση και αποκλειστικά για επείγοντες ανάγκες. Προηγούνταν ο καθορισμός ραντεβού για το οποίο

ενημερώνονται οι πολίτες ηλεκτρονικώς και με την προϋπόθεση της επίδειξης του ενημερωτικού που τους είχαν αποσταλεί.

10. Μεταφορά από και προς τον τόπο εργασίας συζύγου ή συγγενούς πρώτου βαθμού, εφόσον υφίσταται σχετική ανάγκη.
11. Μετάβαση για σίτιση αδέσποτων ζώων, εφόσον η μετάβαση πραγματοποιείται εντός του δήμου κατοικίας του πολίτη» (ΦΕΚ 986/Β/22-3-2020).

Μετά την επιβολή του περιορισμού κυκλοφορίας, για τις παραπάνω περιπτώσεις οι πολίτες ήταν υποχρεωμένοι να φέρουν μαζί του το κατάλληλο έγγραφο μετακίνησης σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή και την αστυνομική ταυτότητα ή το διαβατήριο. Στην βεβαίωση μετακίνησης (τύπου Α) έπρεπε να αναγράφονται τα προσωπικά στοιχεία του πολίτη, όπως είναι το ονοματεπώνυμο, ώρα μετακίνησης, τόπος κατοικίας και ο λόγος μετακίνησης. Οι εργαζόμενοι είχαν ειδική φόρμα μετακίνησης (τύπου Β) ανάλογα με τον τρόπο εργασίας. Στην φόρμα έπρεπε να καταγράφονται τα προσωπικά στοιχεία του εργαζομένου, η ώρα προέλευσης και αποχώρησης από τον χώρο εργασίας, λαμβανομένης υπόψη και τυχόν αναγκαίας υπερωριακής απασχόλησης και υπογραφή από τον εργοδότη και τον ίδιο. Οι ελεύθεροι επαγγελματίες ή αυτοαπασχολούμενοι λάμβαναν από τους ίδιους το έντυπο μετακίνησης, ενώ σε περίπτωση νομικού προσώπου από τον εκπρόσωπο τους (ΦΕΚ 986/Β/22-3-2020).

Σχετικά με την βεβαίωση μετακίνησης οι πολίτες είχαν την δυνατότητα να επιλέξουν αν επιθυμούν την έντυπη ή την ψηφιακή μορφή. Η έντυπη μορφή λαμβάνονταν από την ηλεκτρονική σελίδα forma.gov.gr και συμπληρώνονταν από τους ίδιους του πολίτες. Η ψηφιακή μορφή από την άλλη χορηγούνταν δωρεάν μέσω τηλεπικοινωνιακού μηνύματος (SMS) στο 13033 στο κινητό τηλέφωνο του ενδιαφερομένου (<http://cnn.gr>).

Για την αποστολή του SMS έπρεπε να συμπληρωθούν τα προσωπικά στοιχεία, η διεύθυνση και ο αριθμός μετακίνησης, στην συνέχεια τους αποστέλλονταν αυτοματοποιημένο μήνυμα επιβεβαίωσης, το οποίο σε περίπτωση ελέγχου έπρεπε να το αναδείξουν στις αρμόδιες αρχές. Οι αριθμοί ήταν 6 και ο κάθε ένας αντιστοιχούσε στον λόγω μετακίνησης. (<http://cnn.gr>)

1. «Μετάβαση σε φαρμακείο ή επίσκεψη στον γιατρό ή αιμοδοσία ή εμβολιασμό COVID-19, εφόσον αυτό συνιστάται μετά από σχετική επικοινωνία.
2. Μετάβαση σε εν λειτουργία κατάστημα προμηθειών αγαθών πρώτης ανάγκης (σούπερ μάρκετ, μίνι μάρκετ), όπου δεν είναι δυνατή η αποστολή τους, μόνο εντός του οικείου δήμου ή έως δύο χιλιόμετρα μακριά από την κατοικία.

3. Μετάβαση σε δημόσια υπηρεσία ή τράπεζα, στο μέτρο που δεν είναι δυνατή η ηλεκτρονική συναλλαγή, μόνο εντός του οικείου δήμου ή έως δύο χιλιόμετρα μακριά από την κατοικία.
4. Κίνηση για παροχή βοήθειας σε ανθρώπους που βρίσκονται σε ανάγκη ή συνοδεία ανηλίκων μαθητών από/προς το σχολείο.
5. Μετάβαση σε τελετή κηδείας υπό τους όρους που προβλέπει ο νόμος ή μετάβαση διαζευγμένων γονέων ή γονέων που τελούν σε διάσταση που είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της επικοινωνίας γονέων και τέκνων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
6. Σωματική άσκηση σε εξωτερικό χώρο ή κίνηση με κατοικίδιο ζώο, ατομικά ή ανά τρία άτομα, τηρώντας στην τελευταία αυτή περίπτωση την αναγκαία απόσταση 1,5 μέτρου. Η μετακίνηση θα γίνεται μόνο πεζή ή με ποδήλατο και οι πολίτες δεν θα μπορούν να μετακινηθούν με αυτοκίνητο ή μοτοσυκλέτα για τη συγκεκριμένη κατ' εξαίρεση μετακίνηση» (forma.gov.gr).

Σε περίπτωση παραβιάσεις των μέτρων που είχε λάβει η πολιτική προστασία δινόταν πρόστιμο αξίας εκατό πενήντα ευρώ (150) από τις αρμόδιες αρχές (Ελληνική Αστυνομία, Δημοτική Αστυνομία και Λιμενικές Αρχές). Για την άσκοπη μετακίνηση εκτός περιφερειακή ενότητας του τόπου κατοικίας το πρόστιμο ανερχόταν στην τιμή των τριακοσίων ευρώ (300) (ΦΕΚ 986/B/22-3-2020).

Μετά το πέρας του πρώτου lockdown και της καλοκαιρινής περιόδου η κυβέρνηση σε συνεννόηση με τους λοιμοξιολόγους στις 30 Οκτωβρίου 2020 αποφάσισε να εφαρμόσει δεύτερο lockdown και πιο αυστηρά μέτρα για την προστασία του πολίτη. Τα νέα μέτρα στο ΦΕΚ 4899/B/06-11-2020 ήταν τα εξής (ΦΕΚ 4899/B/06-11-2020) : «

1. Υπό την επιφύλαξη τυχόν ειδικότερων διατάξεων, επιβάλλεται η υποχρέωση χρήσης μη ιατρικής μάσκας, σε όλη την επικράτεια ανεξαρτήτως επιδημιολογικού επιπέδου, σε όλους τους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους, συμπεριλαμβανομένων και των χώρων εργασίας, εξαιρουμένων όσων εργάζονται σε ατομικό χώρο χωρίς την παρουσία οποιουδήποτε άλλου προσώπου.
2. Οι μετακινήσεις των πολιτών γίνονται μόνο με την χρήση SMS. Ενώ οι εργαζόμενοι κατά την μετακίνηση πρέπει να φέρουν μαζί τους την βεβαίωση εργασίας τους.
3. Το πρόστιμο αυξάνεται στην τιμή των τριακοσίων ευρώ (300).

4. Η διαζώσεις εκπαίδευση αντικαταστέιτε με την τηλεκπαίδευση σε ΑΕΙ, Λύκεια και Γυμνάσια.
5. Εφαρμογή τηλεργασίας σε φορείς του δημοσίου αλλά και του ιδιωτικού τομέα.
6. Ανοικτά παραμένουν τα Νηπιαγωγεία, Δημοτικά σχολεία και σχολεία της Ειδικής αγωγής» (ΦΕΚ 4899/Β/06-11-2020).

Ειδικό μέρος

Κεφάλαιο 4 Μεθοδολογία της έρευνας

Σκοπός

Η παρούσα μελέτη συντελέστηκε με αφορμή την αλλαγή της καθημερινότητας που επέφερε η πανδημία του Covid-19 στον ανθρώπινο πληθυσμό σε παγκόσμιο επίπεδο.

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η καταγραφή των συμπεριφορών διακινδύνευσης του φοιτητικού πληθυσμού που σχετίζονται με τα επιδημιολογικά μέτρα κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Τα ερευνητικά ερωτήματα που σχηματίστηκαν με βάση τον σκοπό ήταν τα παρακάτω:

1. Κατά πόσο οι φοιτητές των επιστημών υγείας σε σχέση με του υπόλοιπους έχουν αλλάξει τις καθημερινές συνήθειες τους στην περίοδο των περιοριστικών μέτρων λόγω Covid-19;
2. Πόσο συχνά αφηθούν οι νέοι τα μέτρα που έχουν ληφθεί από τους επιστήμονες υγείας;
3. Υπάρχει επαρκής ενημέρωση σχετικά με την διαρκή εναλλαγή των εκάστοτε μέτρων;
4. Ποιες είναι οι στάσεις, οι πεποιθήσεις και οι γνώσεις των φοιτητών επιστημών υγείας ή μη στην διάρκεια της πανδημίας;

Είδος μελέτης

Διεξήχθη συγχρονική μελέτη παρατήρησης, τα ερευνητικά στοιχεία που επιλέχθηκαν για την κατάλληλη εύρεση πληροφοριών ήταν οι βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων PUBMED και SCOPUS. Για την αναζήτηση χρησιμοποιήθηκε ο αλγόριθμος [(Covid-19) OR (coronavirus disease)] AND {[university students) OR (healthcare students)] AND (attitude) AND (knowledge) AND (perceptions)}. Επίσης, ως φίλτρο αναζήτησης για τη διεξαγωγή της έρευνας τέθηκε η ημερομηνία δημοσίευση τους να μην ξεπερνούσε τα πέντε έτη. Ακόμη, αναγκαία προϋπόθεση ήταν η χρήση άρθρων εκπονημένων στην αγγλική γλώσσα με απώτερο σκοπό την αντικειμενικότητα και το εύρος πληροφοριών.

Ερευνητικό Εργαλείο

Το ερωτηματολόγιο αναπτύχθηκε από την ερευνητική ομάδα περιλάμβανε μια σειρά ερωτήσεων σχετικά με τα δημογραφικά στοιχεία, τις γνώσεις, τις στάσεις και τις πεποιθήσεις των φοιτητών απέναντι στον Covid-19. Το εργαλείο έρευνας αποτελείται από 42 ερωτήσεις με μέγιστο χρονικό όριο απάντησης τα 10 λεπτά.

Η κατασκευή του ερωτηματολογίου έγινε με την χρήση του google forms και το μέγιστο χρονικό όριο απάντησης ήταν 10 λεπτά. Η συλλογή δεδομένων έγινε με ερωτηματολόγια ψηφιακής μορφής. Το ερωτηματολόγιο συμπεριλάμβανε 42 ερωτήσεις χωρισμένες σε 5 κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία αποτελείται από 5 δημογραφικές ερωτήσεις. Η δεύτερη από 2 ερωτήσεις γνώσεων πολλαπλής επιλογής. Η τρίτη από 8 ερωτήσεις πεποιθήσεων, από τις οποίες οι 7 είναι κλίμακας Likert 1-5 (1=Καθόλου, 2=Λίγο, 3= Μέτρια, 4=Πολύ 5= Πάρα πολύ) και (1=Δεν συμφωνώ καθόλου, 2=Δεν συμφωνώ, 3=Και συμφωνώ και διαφωνώ, 4=Συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα) και 1 ερώτηση ποσοτικής επιλογής (0%, 10%, 20% κλπ.). Η τέταρτη κατηγορία από 5 ερωτήσεις στάσεως από τις οποίες 3 είναι ερωτήσεις πεντάβαθμης κλίμακας Likert 1-5 (1=Καθόλου, 2=Λίγο, 3= Μέτρια, 4=Πολύ 5= Πάρα πολύ) και 2 ερωτήσεις κλειστού τύπου. Τέλος, η πέμπτη κατηγορία αποτελείται από 22 ερωτήσεις γεγονότων εκ των οποίων οι 11 είναι κλίμακας Likert (1=Καθόλου, 2=Λίγο, 3= Μέτρια, 4=Πολύ 5= Πάρα πολύ), (1=Καμία, 2=1-2, 3=3-4, 4=5-6, 5=7-8, 6=>9), (1=Από 5 έως 10 άτομα, 2=Από 11 άτομα έως 20, 3= Από 21 άτομα έως 30, 4=Πάνω από 40 άτομα), 2 ερωτήσεις είναι πολλαπλής επιλογής και οι υπόλοιπες 10 είναι κλειστού τύπου.

Στατιστική Ανάλυση

Για τη στατιστική ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα IBM SPSS 26.0. Υπολογίστηκαν κατανομές συχνοτήτων των βασικών χαρακτηριστικών των φοιτητών και φοιτητριών. Στις κατανομές αποκρίσεων ως προς τα βασικά τους χαρακτηριστικά αλλά και στους συνδυασμούς ερωτήσεων που αφορούσαν στάσεις, πεποιθήσεις, γνώσεις ή γεγονότα χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος συσχέτισης χ^2 και η μη παραμετρική Mann-Whitney. Στις περιπτώσεις δυαδικών αποκρίσεων υπολογίστηκαν οι αδρού δείκτες συμπληρωματικών πιθανοτήτων odds ratio. Ως αποδεκτό επίπεδο σημαντικότητας ορίστηκε το 0,05.

Ηθικά Ζητήματα

Στην μελέτη εξασφαλίστηκε η συναίνεση των συμμετεχόντων. Η συμμετοχή τους πραγματοποιήθηκε εθελοντικά μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας. Τα δικαιώματα και τα προσωπικά δεδομένα των συμμετεχόντων διαφυλάχθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας. Υπήρχε ενημερωτική επιστολή πριν εισέλθουν έχοντας συναίνεσει ηλεκτρονικά.

Κεφάλαιο 5 Αποτελέσματα

Συμπληρώθηκαν ερωτηματολόγια από 428 φοιτητές από διάφορα πανεπιστήμια της Ελλάδας. Συμμετείχαν φοιτητές ηλικίας 18-29 ετών από τους οποίους οι 245 φοιτούν σε σχολές επιστημών υγείας, ενώ οι 183 σε άλλες σχολές. Τέλος, τα δεδομένα αναλύθηκαν για το σύνολο του δείγματος για τις δυο ομάδες χωριστά, για το φύλο αλλά και τον τόπο κατοικίας.

Παρακάτω περιγράφονται τα αποτελέσματα των ερωτήσεων που σχετίζονται με :

A) ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ για τον COVID-19.

B) ΣΤΑΣΕΙΣ για τον COVID-19.

Γ) ΓΕΓΟΝΟΤΑ για τον COVID-19.

Δ) ΓΝΩΣΕΙΣ για τον COVID-19.

Γενικά χαρακτηριστικά Κέντρων Υγείας

Πίνακας 1. Γενικά χαρακτηριστικά των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης.

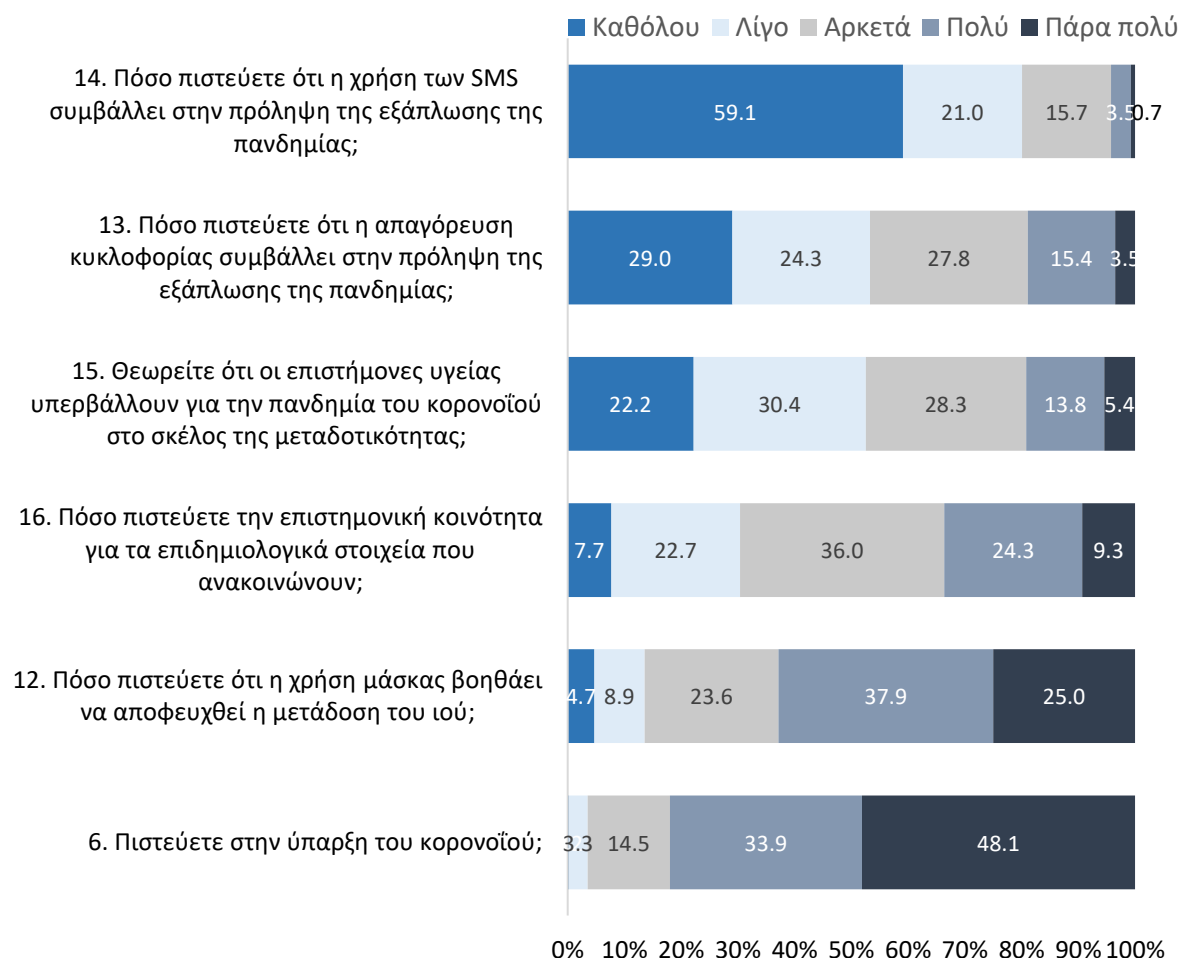
		v	%
Φύλο	<i>άνδρες</i>	116	27,1
	<i>γυναίκες</i>	312	72,9
Ηλικία, χρόνια	<i>μέση ηλικία±τυπ. αποκλ. (εύρος)</i>	20,9±2,1 (18-29)	
Πανεπιστήμιο	<i>ΕΛΜΕΠΑ</i>	235	54,9
	<i>Πανεπιστήμιο Κρήτης</i>	41	9,6
	<i>Πολυτεχνείο Κρήτης</i>	14	3,3
	<i>ΕΚΠΑ</i>	17	4,0
	<i>Πανεπιστήμιο Πατρών</i>	28	6,5
	<i>ΑΠΘ</i>	11	2,6
	<i>Άλλα ΑΕΙ</i>	82	19,2
Σχολή	<i>Σχολή Επιστημών Υγείας</i>	245	57,2
	<i>Άλλες Σχολές</i>	183	42,8
Τόπος Κατοικίας	<i>στο πατρικό σπίτι</i>	308	72,0
	<i>σε φοιτητικό, εστία ή ανεξάρτητη στέγη</i>	120	28,0

Πίνακας 2. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν ΓΝΩΣΕΙΣ για τον COVID-19.

		v	%
7. Με ποιο τρόπο ενημερώνεστε για τον COVID-19;	<i>Τηλεόραση-Ραδιόφωνο</i>	68	15,9
	<i>Ηλεκτρονικό τύπος (sites)</i>	126	29,4
	<i>Οικογένεια/Φίλοι</i>	29	6,8
	<i>Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης</i>	128	29,9
	<i>Επιστημονικά Άρθρα</i>	64	15,0
	<i>Άλλο</i>	13	3,0
8. Ποιο από τα παρακάτω ΔΕΝ αποτελεί σύμπτωμα λοίμωξης με κορονοϊό;	<i>Βήχας</i>	2	0,5
	<i>Πυρετός</i>	2	0,5
	<i>Εύκολη Κόπωση</i>	3	0,7
	<i>Πονοκέφαλος</i>	1	0,2
	<i>Εξάνθημα Δέρματος</i>	212	49,5
	<i>Ανοσμία</i>	2	0,5
	<i>Συχνουρία</i>	206	48,1

Περισσότερο από τους μισούς φοιτητές φαίνεται να ενημερώνονται από μέσα κοινωνικής δικτύωσης και ηλεκτρονικό τύπο (sites). Ενώ η συχνουρία δεν αποτελεί σύμπτωμα του COVID-19. Το 1/2 των φοιτητών απαντά λανθασμένα ότι το εξάνθημα δέρματος δεν αποτελεί σύμπτωμα κορονοϊού.

Σχήμα 1. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε 6 ομοιόβαθμες ερωτήσεις που αφορούν ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ για τον COVID-19.

Υψηλό ποσοστό φαίνεται να πιστεύει ότι η χρήση των SMS δεν συμβάλλει στην πρόληψη εξάπλωσης της πανδημίας. Επίσης, πάνω από τους μισούς φοιτητές που απάντησαν το ερωτηματολόγιο φαίνεται να θεωρούν ότι η απαγόρευση κυκλοφορίας αποτελεί ένα άσκοπο περιοριστικό μέτρο το οποίο δεν βοηθάει στην πρόληψη της εξάπλωσης της πανδημίας.

Ωστόσο, οι φοιτητές δείχνουν να εμπιστεύονται τους επιστήμονες υγείας σχετικά με την μεταδοτικότητα του ιού αλλά να μην εμπιστεύεται την επιστημονική κοινότητα για τα επιδημιολογικά στοιχεία που ανακοινώνει.

Τέλος, τα 2/3 των φοιτητών πιστεύουν στην ύπαρξη του κορονοϊού και τηρούν τα μέτρα πρόληψης, όπως είναι η χρήση της μάσκας η οποία βοηθάει στο να αποφευχθεί η μεταδοτικότητα του ιού. Συνεπώς, οι φοιτητές διαφωνούν με τον τρόπο διαχείρισης και δεν αμφισβητούν την ύπαρξη του κορονοϊού.

Πίνακας 3. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε 2 ερωτήσεις που αφορούν ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ για τον COVID-19.

		v	%
9. Με τη χορήγηση του εμβολίου, θα μειωθεί το ιικό φορτίο στη χώρα και δεν θα χρειάζεται να τηρούνται τα μέτρα.	<i>Δεν συμφωνώ καθόλου</i>	37	8,6
	<i>Δεν συμφωνώ</i>	98	22,9
	<i>Και συμφωνώ και διαφωνώ</i>	205	47,9
	<i>Συμφωνώ</i>	72	16,8
	<i>Συμφωνώ Απόλυτα</i>	16	3,7
33. Σε τι ποσοστό θεωρείτε ότι έχετε στείλει SMS που αν το σκεφτείτε ξανά ίσως και να μην ήταν ρεαλιστικός ο λόγος μετακίνησης;	<i>μέση τιμή</i>	49,9	
	<i>τυπ. απόκλιση</i>	29,7	
	<i>διάμεσος</i>	50,0	

Διάχυτη αβεβαιότητα σχετικά με το αν μετά τους εμβολιασμούς θα χρειάζεται να τηρούνται τα μέτρα. Ωστόσο, παρατηρείται ότι οι μισοί από τους ερωτώμενους έχουν στείλει παραπλανητικό SMS για να μετακινηθούν.

Πίνακας 4. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε 5 ερωτήσεις που αφορούν ΣΤΑΣΕΙΣ για τον COVID-19.

		v	%
23. Σε σχέση με τις συνήθειες σας πριν τον COVID-19, έχετε αυξήσει τη συχνότητα πλύσης των χεριών σας;	<i>καθόλου</i>	35	8,2
	<i>λίγο</i>	36	8,4
	<i>μέτρια</i>	95	22,2
	<i>αρκετά</i>	183	42,8
	<i>πολύ</i>	79	18,5
39. Η απομόνωση σας έχει οδηγήσει στην αυξημένη κατανάλωση αλκοόλ;	<i>καθόλου</i>	294	68,7
	<i>λίγο</i>	68	15,9
	<i>μέτρια</i>	31	7,2
	<i>αρκετά</i>	23	5,4
	<i>πολύ</i>	12	2,8
40. Είστε καπνιστής/τρια;	<i>ναι</i>	94	22,0
	<i>όχι</i>	334	78,0
41. Καπνίζετε περισσότερο κατά τη διάρκεια της πανδημίας;	<i>καθόλου</i>	17	18,1
	<i>λίγο</i>	10	10,6
	<i>μέτρια</i>	27	28,7
	<i>αρκετά</i>	27	28,7
	<i>πολύ</i>	13	13,8
42. Όταν οι αρχές με καλέσουν να εμβολιαστώ θα το κάνω;	<i>ναι</i>	162	37,9
	<i>όχι</i>	37	8,6
	<i>το σκέφτομαι θετικά</i>	153	35,7
	<i>το σκέφτομαι αρνητικά</i>	76	17,8

Στον πίνακα 4, απεικονίζονται οι στάσεις των φοιτητών για τον COVID-19, οι οποίες κατά την διάρκεια της πανδημίας έχουν επηρεάσει την πλειοψηφία των φοιτητών σε θετική αλλαγή των συνηθειών τους. Είναι φανερό ότι, περισσότερο από τους μισούς φοιτητές έχουν αυξήσει την συχνότητα πλύσης των χεριών τους. Επίσης, κατά την διάρκεια της απομόνωσης σχεδόν τα 2/3 δεν έχουν αυξήσει την κατανάλωση αλκοόλης. Οι καπνιστές από την άλλη πλευρά δείχνουν να αύξησαν τις καπνιστικές τους συνήθειες κατά την διάρκεια της πανδημίας. Τέλος, φαίνεται να υπάρχει θετική στάση των φοιτητών στο να εμβολιαστούν.

Πίνακας 5. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν ΓΕΓΟΝΟΤΑ για τον COVID-19 και την καθημερινότητα/εργασία.

		v	%
10. Πόσο έχει αλλάξει η καθημερινότητα σας;	καθόλου	0	
	λίγο	10	2,4
	μέτρια	37	8,6
	αρκετά	150	35,0
	πολύ	231	54,0
11. Έχετε συμβιβαστεί με την καθημερινότητα των περιοριστικών μέτρων;	καθόλου	27	6,3
	λίγο	63	14,7
	μέτρια	130	30,4
	αρκετά	162	37,9
	πολύ	46	10,7
17. Έχετε νοσήσει από τον κορωνοϊό το τελευταίο 12μηνο;	ναι	17	4,0
	όχι	367	85,7
	Ίσως, αλλά δεν έκανα τεστ για να το επαληθεύσω	44	10,3
18. Σας τρομάζει η ιδέα στο να νοσήσετε από τον κορωνοϊό;	καθόλου	99	23,1
	λίγο	133	31,1
	μέτρια	104	24,3
	αρκετά	68	15,9
	πολύ	24	5,6
19. Πριν την πανδημία είχατε εργασία;	ναι	107	25,0
	όχι	321	75,0
20. Αν ΝΑΙ, πλήρη απασχόληση ή ημι-απασχόληση;	πλήρη	51	47,7
	ημι-απασχόληση	56	52,3
21. Τώρα με την πανδημία διατηρείτε την θέση εργασίας σας;	ναι	40	37,4
	όχι	67	62,6
22. Αν ΝΑΙ, πλήρη απασχόληση ή ημι-απασχόληση;	πλήρη	37	34,6
	ημι-απασχόληση	70	65,4

Παρατηρείται ότι η ύπαρξη του κορωνοϊού έχει αλλάξει σε μεγάλο ποσοστό την καθημερινότητα της πληθυσμιακής ομάδας. Αναλυτικότερα, αρκετή είναι αυτοί που

προσπαθούν να συμβιβαστούν με την νέα τους καθημερινότητα καθώς και να μην νοσήσουν από τον ιό. Τέλος, όσον αφορά την θέση εργασίας θα αποτελούσε παράβλεψη να μη αναφερθεί ότι το ½ του φοιτητικού πληθυσμού δεν διατηρεί την θέσης εργασίας του καθώς και αυτή που την διατηρούν από την πλήρη απασχόληση αναγκάστηκαν να την διατηρήσουν με ημι-απασχόληση.

Πίνακας 6. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν ΓΕΓΟΝΟΤΑ για τον COVID-19 και την προστασία.

		v	%
24. Πόσο συχνά πλένετε την υφασμάτινη μάσκα μετά τη χρήση της;	καθόλου	44	10,3
	μία φορά την ημέρα	69	16,1
	μία φορά κάθε δεύτερη ημέρα	97	22,7
	μετά από κάθε χρήση της	110	25,7
	μία φορά την βδομάδα	108	25,2
25. Πόσες μάσκες μιας χρήσεως αλλάζατε τις δύο τελευταίες μέρες;	Καμία	48	11,2
	1-2	148	34,6
	3-4	65	15,2
	5-6	13	3,0
	7-8	5	1,2
	Δεν τους αφορά, έχουν υφασμάτινη	149	34,8
26. Πόσες φορές εχθές χρησιμοποίησατε αντισηπτικό;	Καμία	127	29,7
	1-2	140	32,7
	3-4	88	20,6
	5-6	38	8,9
	7-8	12	2,8
	9+	23	5,4
27. Εκτός της οικίας σας εχθές, πόσες φορές ήρθατε σε απόσταση μικρότερη από 1 μέτρο με άλλους (εκτός της οικογένειάς σας);	Καμία	132	30,8
	1-2	153	35,7
	3-4	74	17,3
	5-6	28	6,5
	7-8	10	2,3
	9+	31	7,2
28. Με ποια άτομα ήρθατε τις τελευταίες 2 ημέρες σε απόσταση μικρότερη από 1 μέτρο εκτός οικογενείας;	Με τη σχέση	88	20,6
	Με φίλους	191	44,6
	Με συναδέλφους	15	3,5
	Με άγνωστο σε μέσα μαζικής μεταφοράς	15	3,5
	Μέσα σε σούπερ μάρκετ	40	9,3
	Με κανέναν	62	14,5
	Συνδυασμός Επαφών	17	4,0
29. Εχθές, με πόσα άτομα (εκτός της οικογένεια σας) συγχρωτιστήκατε σε κλειστό χώρο για πάνω από 20 λεπτά;	Καμία	236	55,1
	1-2	88	20,6
	3-4	57	13,3
	5-6	20	4,7
	7-8	8	1,9
	9+	19	4,4
30. Εάν συγχρωτιστήκατε >20 λεπτά σε ποιο μέρος έγινε αυτό;	Μέσα μαζικής μεταφοράς	15	3,5
	Σούπερ Μάρκετ, καταστήματα λιανικής	37	8,6
	Σε ιατρείο, νοσοκομείο, κλπ	11	2,6
	Κομμωτήριο, Κέντρα αισθητικής	8	1,9
	Σε ξένα σπίτια	88	20,6
	Άλλο	59	13,8
	Δεν συγχρωτίστηκα	210	49,1
31. Πόσες μετακινήσεις έχετε κάνει στο τρέχον lockdown (NOE-MAPT) εκτός περιφερειακής ενότητας σας;	Καμία	194	45,3
	1-2	149	34,8
	3-4	45	10,5
	5-6	16	3,7
	7-8	24	5,6

Πίνακας 6. συνέχεια

		v	%
32. Αν εξαιρεθούν οι αποδεχτοί λόγοι που επιτρέπουν την μετακίνηση από νομό σε νομό, εσείς πόσες φορές έχετε μετακινηθεί το τελευταίο τετράμηνο κατά την διάρκεια του Lockdown;	Καμία	232	54,2
	1-2	116	27,1
	3-4	40	9,3
	5-6	20	4,7
	7-8	20	4,7
34. Έχετε χάσει συγγενικό, ή φιλικό, ή έστω γνωστό σας πρόσωπο από COVID-19;	ναι	71	16,6
	όχι	357	83,4
35. Έχει ασθενήσει κάποιο συγγενικό/φιλικό σας πρόσωπο από κορονοϊό;	ναι	274	64,0
	όχι	154	36,0
36. Έχετε προσκληθεί σε κάποιο "κορωνοπάρτι";	ναι	149	34,8
	όχι	279	65,2
37. Έχετε λάβει μέρος σε "κορωνοπάρτι";	ναι	115	26,9
	όχι	313	73,1
38. Αν ΝΑΙ, με πόσα άτομα;	5-10	75	59,1
	11-20	40	31,5
	21-30	4	3,1
	>30	8	6,3

Στο πίνακα 6, αναλύονται οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους φοιτητές στις ερωτήσεις που αφορούν τα γεγονότα και τα μέτρα προστασίας έναντι του covid-19. Πιο συγκεκριμένα, φαίνεται ότι σχεδόν οι μισοί από αυτούς που χρησιμοποιούν υφασμάτινη μάσκα τηρούν περισσότερο τα μέτρα υγιεινής διότι πλένουν την μάσκα τους μετά από κάθε χρήση της ή μια φορά την ημέρα. Αντίθετα με τους μισούς από αυτούς που χρησιμοποιούν μιας χρήσεως, οι οποίοι δείχνουν να φοράνε την ίδια μάσκα ή να την αλλάζουν μια φορά κατά την διάρκεια της ημέρας. Ακόμη, το ½ των φοιτητών κάνει χρήση αντισηπτικού μια φορά ή και καθόλου.

Σημαντικό επίσης είναι το γεγονός ότι, υψηλό ποσοστό κατά τη διάρκεια της εξόδου από το σπίτι δεν τηρεί τα απαραίτητα μέτρα αποστάσεων με τους φίλους τους ή τη σχέση τους και συγχρωτίζετε σε εσωτερικό χώρο κυρίως ξένα σπίτια για περισσότερο από 20 λεπτά με ένα έως τέσσερα άτομα.

Βέβαια, δεν μπορεί να παραληφθεί ότι δεν έχουν γίνει τόσες μετακινήσεις από νομό σε νομό όσες εκτός περιφερειακής ενότητας, όπου παραπάνω από το 50% των φοιτητών έχει κάνει έστω μια τέτοια μετακίνηση.

Μικρό ποσοστό έχει χάσει κάποιο κοντινό πρόσωπο από covid-19 αλλά υψηλό ποσοστό φοιτητών έχει συγγενικό-φιλικό πρόσωπο που έχει νοσήσει. Τέλος, αρκετοί είναι αυτοί που έχουν προσκληθεί σε κορωνοπάρτι, αλλά δεν έχουν λάβει όλοι τους μέρος. Η πλειοψηφία όμως, όσων έχουν λάβει μέρος σε κορωνοπάρτι έχει συγχρωτιστεί με 5-10 άτομα.

Επιμέρους Αποτελέσματα

Πίνακας 7. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν **Γνώσεις** για τον COVID-19 ως προς τη Σχολή φοίτησης.

		<u>Σχολή</u>		p-value
		Επιστημών Υγείας	Άλλη	
		%		
7. Με ποιο τρόπο ενημερώνεστε για τον COVID-19;	Τηλεόραση-Ραδιοφωνο	18,0	13,1	0,225
	Ηλεκτρονικό τύπος (sites)	26,9	32,8	
	Οικογένεια/Φίλοι	7,3	6,0	
	Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης	27,3	33,3	
	Επιστημονικά Άρθρα	17,6	11,5	
	Άλλο	2,9	3,3	
8. Ποιο από τα παρακάτω ΔΕΝ αποτελεί σύμπτωμα λοίμωξης με κορονοϊό;	Βήχας	0,4	0,5	0,557
	Πυρετός	-	1,1	
	Εύκολη Κόπωση	0,4	1,1	
	Πονοκέφαλος	-	0,5	
	Εξάνθημα Δέρματος	49,8	49,2	
	Ανοσμία	0,4	0,5	
	Συχνουρία	49,0	47,0	

Έλεγχος χ^2

Στις γνώσεις των φοιτητών και στον τρόπο ενημέρωσης τους σχετικά με τον covid -19 παίζει πρωταρχικό ρόλο και στις δύο σχολές ο ηλεκτρονικός τύπος καθώς και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Τέλος, αρκετό ποσοστό απάντησε ότι το εξάνθημα δέρματος δεν συμπεριλαμβάνεται στα συμπτώματα του κορωνοϊού, που σαφώς αυτό αποτελεί λανθασμένη απάντηση.

Πίνακας 8. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν **Πεποιθήσεις** για τον COVID-19 ως προς τη Σχολή φοίτησης.

		<u>Σχολή</u>		p-value
		Επιστημών Υγείας	Άλλη	
		%		
6. Πιστεύετε στην ύπαρξη του κορονοϊού;	καθόλου	0,5	-	<0,001
	λίγο	2,0	4,9	
	μέτρια	9,0	21,9	
	αρκετά	31,8	36,6	
	πολύ	56,7	36,6	
12. Πόσο πιστεύετε ότι η χρήση μάσκας βοηθάει να αποφευχθεί η μετάδοση του ιού;	καθόλου	2,4	7,7	<0,001
	λίγο	6,1	12,6	
	μέτρια	22,4	25,1	
	αρκετά	35,9	40,4	
	πολύ	33,1	14,2	
13. Πόσο πιστεύετε ότι η απαγόρευση κυκλοφορίας συμβάλλει στην πρόληψη της εξάπλωσης της πανδημίας;	καθόλου	25,7	33,3	0,044
	λίγο	22,4	26,8	
	μέτρια	28,2	27,3	
	αρκετά	19,2	10,4	
	πολύ	4,5	2,2	
14. Πόσο πιστεύετε ότι η χρήση των SMS συμβάλλει στην πρόληψη της εξάπλωσης της πανδημίας;	καθόλου	56,3	62,8	0,149
	λίγο	20,4	21,9	
	μέτρια	18,8	11,5	
	αρκετά	3,3	3,8	
	πολύ	1,2	-	
15. Θεωρείτε ότι οι επιστήμονες υγείας υπερβάλλουν για την πανδημία του κορονοϊού στο σκέλος της μεταδοτικότητας;	καθόλου	28,6	13,7	0,002
	λίγο	29,4	31,7	
	μέτρια	26,9	30,1	
	αρκετά	10,2	18,6	
	πολύ	4,9	6,0	
16. Πόσο πιστεύετε την επιστημονική κοινότητα για τα επιδημιολογικά στοιχεία που ανακοινώνουν;	καθόλου	7,8	7,7	0,023
	λίγο	19,2	27,3	
	μέτρια	33,1	39,9	
	αρκετά	29,0	18,0	
	πολύ	11,0	7,1	
9. Με τη χορήγηση του εμβολίου, θα μειωθεί το υϊκό φορτίο στη χώρα και δεν θα χρειάζεται να τηρούνται τα μέτρα	Δεν συμφωνώ καθόλου	9,4	7,7	0,454
	Δεν συμφωνώ	24,5	20,8	
	Και συμφωνώ και διαφωνώ	46,9	49,2	
	Συμφωνώ	16,7	16,9	
	Συμφωνώ Απόλυτα	2,4	5,5	
33. Σε τι ποσοστό θεωρείτε ότι έχετε στείλει SMS που αν το σκεφτείτε ξανά ίσως και να μην ήταν ρεαλιστικός ο λόγος μετακίνησης;	Μέση τιμή (τυπ. αποκλ.)	46,9 (30,8)	53,8 (27,5)	0,024

Λόγω των ειδικότερων γνώσεων και σπουδών, οι φοιτητές των επιστημών υγείας πιστεύουν περισσότερο στην ύπαρξη του κορωνοϊού και τουλάχιστον πάνω από τους μισούς είναι πεπεισμένοι ότι η χρήση μάσκας βοηθάει στο να αποφευχθεί η μετάδοση του ιού. Ωστόσο η πλειοψηφία θεωρεί ότι η απαγόρευση κυκλοφορίας και η χρήση των SMS ως μέτρο δεν συμβάλει στην πρόληψη της μετάδοσης, κάτι το οποίο καθιστά κατανοητό ότι δεν συμφωνούν με τον τρόπο διαχείρισης. Επίσης, δείχνουν να εμπιστεύονται τους επιστήμονες υγείας και την επιστημονική κοινότητα για το σκέλος της μεταδοτικότητας του κορωνοϊού και τις ανακοινώσεις των επιδημιολογικών στοιχείων.

Από την άλλη πλευρά, οι φοιτητές των άλλων σχολών φαίνεται να μην πιστεύουν τόσο στην ύπαρξη του κορωνοϊού όσο οι φοιτητές των επιστημών υγείας. Για αυτό τον λόγο, σχεδόν οι μισοί και παραπάνω φοιτητές δεν πιστεύουν ότι η χρήση μάσκας, η απαγόρευση κυκλοφορίας και η χρήση των SMS βοηθούν στην μείωση της εξάπλωσης του κορωνοϊού. Ακόμη το 1/2 κρατάει μια αρνητική στάση απέναντι στην επιστημονική κοινότητα και τους επιστήμονες υγείας θεωρώντας ότι υπερβάλλουν και ότι οι καθημερινές ανακοινώσεις είναι απλά εικονικές. Τέλος, η μέση τιμή των φοιτητών που στέλνουν SMS χωρίς ρεαλιστικό λόγο μετακινήσεις υπερσχύει στους φοιτητές των άλλων σχολών απ' ότι από τους φοιτητές των επιστημών υγείας που τείνουν να στέλνουν για ρεαλιστικούς.

Συνεπώς, οι φοιτητές των επιστημών υγείας συμφωνούν με τα μέτρα πρόληψης και δείχνουν να είναι περισσότερο πεπεισμένοι από τους φοιτητές των άλλων σχολών. Όμως έχουν έναν κοινό γνώμονα και οι δυο ομάδες και αυτό είναι ότι διαφωνούν με τον τρόπο που αντιμετωπίζει και προσεγγίζει τους νέους η επιστημονική κοινότητα.

Πίνακας 9. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν **Στάσεις** για τον COVID-19 ως προς τη Σχολή φοίτησης.

		Σχολή		p-value
		Επιστημών Υγείας %	Άλλη	
23. Σε σχέση με τις συνήθειες σας πριν τον COVID-19, έχετε αυξήσει τη συχνότητα πλύσης των χεριών σας;	καθόλου	9,8	6,0	0,005
	λίγο	8,6	8,2	
	μέτρια	15,9	30,6	
	αρκετά	47,3	36,6	
	πολύ	18,4	18,6	
39. Η απομόνωση σας έχει οδηγήσει στην αυξημένη κατανάλωση αλκοόλ;	καθόλου	75,1	60,1	0,001
	λίγο	15,5	16,4	
	μέτρια	4,9	10,4	
	αρκετά	3,7	7,7	
	πολύ	0,8	5,5	
40. Είστε καπνιστής/τρια;	ναι	15,1	31,1	<0,001
	όχι	84,9	68,9	
41. Καπνίζετε περισσότερο κατά τη διάρκεια της πανδημίας;	καθόλου	21,6	15,8	0,438
	λίγο	16,2	7,0	
	μέτρια	27,0	29,8	
	αρκετά	27,0	29,8	
	πολύ	8,1	17,5	
42. Όταν οι αρχές με καλέσουν να εμβολιαστώ θα το κάνω;	ναι	43,3	30,6	0,032
	όχι	6,9	10,9	
	το σκέφτομαι θετικά	34,7	37,2	
	το σκέφτομαι αρνητικά	15,1	21,3	

Έλεγχος χ^2

Με την ύπαρξη της πανδημίας οι στάσεις των φοιτητών στην καθημερινότητα τους έχει αλλάξει. Παρατηρείται ότι έχει αυξηθεί το πλύσιμο των χεριών στις σχολές των επιστημών υγείας αλλά και στις άλλες, όμως παρουσιάζεται αύξηση κατανάλωσης του αλκοόλ περισσότερο στις άλλες σχολές. Επίσης, αποτελεί στατιστικά σημαντικό ότι οι περισσότεροι καπνιστές είναι φοιτητές των σχολών μη επιστημών υγείας καθώς και ότι έχουν αυξήσει αρκετά το κάπνισμα στη διάρκεια της πανδημίας. Τέλος, οι φοιτητές των επιστημών υγείας είναι δεκτικοί στον εμβολιασμό, ενώ οι φοιτητές των άλλων σχολών το σκέφτονται θετικά.

Πίνακας 10. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν **Γεγονότα** για τον COVID-19 και την καθημερινότητα/εργασία, ως προς τη Σχολή φοίτησης.

		Σχολή		p-value
		Επιστημών Υγείας	Άλλη	
		%		
10. Πόσο έχει αλλάξει η καθημερινότητά σας;	λίγο	1,6	3,3	0,621
	μέτρια	8,6	8,7	
	αρκετά	36,7	32,8	
	πολύ	53,1	55,2	
11. Έχετε συμβιβαστεί με την καθημερινότητα των περιοριστικών μέτρων;	καθόλου	4,9	8,2	0,001
	λίγο	13,5	16,4	
	μέτρια	24,9	37,7	
	αρκετά	42,0	32,2	
17. Έχετε νοσήσει από τον κορωνοϊό το τελευταίο 12μηνο;	ναί	4,1	3,8	0,031
	όχι	89,0	81,4	
	Ίσως, αλλά δεν έκανα τεστ για να το επαληθεύσω	6,9	14,8	
18. Σας τρομάζει η ιδέα στο να νοσήσετε από τον κορωνοϊό;	καθόλου	23,3	23,0	0,963
	λίγο	31,0	31,1	
	μέτρια	23,3	25,7	
	αρκετά	16,3	15,3	
19. Πριν την πανδημία είχατε εργασία;	ναί	23,3	27,3	0,338
	όχι	76,7	72,7	
20. Αν ΝΑΙ, πλήρη απασχόληση ή ημι-απασχόληση;	πλήρη	49,1	46,0	0,747
	ημι-απασχόληση	50,9	54,0	
21. Τώρα με την πανδημία διατηρείτε την θέση εργασίας σας;	ναί	42,1	32,0	0,281
	όχι	57,9	68,0	
22. Αν ΝΑΙ, πλήρη απασχόληση ή ημι-απασχόληση;	πλήρη	35,1	34,0	0,906
	ημι-απασχόληση	64,9	66,0	

Έλεγχος χ^2

Παρατηρείται ότι οι φοιτητές των άλλων σχολών δυσκολεύονται να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα της καθημερινότητας.

Ενώ στατιστικά σημαντικό ποσοστό δεν έχει νοσήσει από κορωνοϊό, υπάρχει ένα ποσοστό στους φοιτητές των άλλων σχολών που δεν γνωρίζει αν έχει νοσήσει διότι δεν έχει υποβληθεί σε κάποιο τεστ.

Πίνακας 10. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν **Γεγονότα** για τον COVID-19 και την προστασία, ως προς τη Σχολή φοίτησης.

		Σχολή		p-value
		Επιστημών Υγείας	Άλλη	
		%		
24. Πόσο συχνά πλένετε την υφασμάτινη μάσκα μετά τη χρήση της;	καθόλου	9,0	12,0	0,091
	μία φορά την ημέρα	16,7	15,3	
	μία φορά κάθε δεύτερη ημέρα	22,0	23,5	
	μετά από κάθε χρήση της	30,2	19,7	
	μία φορά την εβδομάδα	22,0	29,5	
25. Πόσες μάσκες μιας χρήσεως αλλάζετε τις δύο τελευταίες μέρες;	Καμία	11,4	10,9	0,002
	1-2	37,1	31,1	
	3-4	19,6	9,3	
	5-6	3,7	2,2	
	7-8	0,8	1,6	
	Δεν τους αφορά, έχουν υφασμάτινη	27,3	44,8	
26. Πόσες φορές εχθές χρησιμοποιήσατε αντισηπτικό;	Καμία	25,3	35,5	0,018
	1-2	31,0	35,0	
	3-4	25,3	14,2	
	5-6	10,6	6,6	
	7-8	2,0	3,8	
	9+	5,7	4,9	
27. Εκτός της οικίας σας εχθές, πόσες φορές ήρθατε σε απόσταση μικρότερη από 1 μέτρο με άλλους (εκτός της οικογένειάς σας);	Καμία	33,5	27,3	0,149
	1-2	35,9	35,5	
	3-4	17,6	16,9	
	5-6	6,1	7,1	
	7-8	0,8	4,4	
	9+	6,1	8,7	
28. Με ποια άτομα ήρθατε τις τελευταίες 2 ημέρες σε απόσταση < 1 μέτρο εκτός οικογενείας;	Με τη σχέση	22,4	18,0	0,058
	Με φίλους	38,4	53,0	
	Με συναδέλφους	4,5	2,2	
	Με άγνωστο σε μέσα μαζικής μεταφοράς	4,5	2,2	
	Μέσα σε σούπερ μάρκετ	11,0	7,1	
	Με κανέναν	14,3	14,8	
	Συνδυασμός Επαφών	4,9	2,7	
29. Εχθές, με πόσα άτομα (εκτός της οικογένειάς σας) συγχρωστήκατε σε κλειστό χώρο για πάνω από 20 λεπτά;	Καμία	54,7	55,7	0,961
	1-2	21,6	19,1	
	3-4	12,7	14,2	
	5-6	4,5	4,9	
	7-8	1,6	2,2	
	9+	4,9	3,8	
30. Εάν συγχρωστήκατε >20 λεπτά σε ποιο μέρος έγινε αυτό;	Μέσα μαζικής μεταφοράς	3,7	3,3	0,717
	Σούπερ Μάρκετ, καταστήματα λιανικής	9,0	8,2	
	Σε ιατρείο, νοσοκομείο, κλπ	2,9	2,2	
	Κομμωτήριο, Κέντρα αισθητικής	2,0	1,6	
	Σε ξένα σπίτια	17,6	24,6	
	Άλλο	15,1	12,0	
	Δεν συγχρωτίστηκα	49,8	48,1	

Ποιο συνεπείς στην αλλαγή της μάσκας μιας χρήσεως φαίνεται να είναι οι φοιτητές των επιστημών υγείας. Όπως επίσης και στη χρήση του αντισηπτικού.

Πίνακας 10. συνέχεια

		Σχολή		p-value
		Επιστημών Υγείας %	Άλλη	
31. Πόσες μετακινήσεις έχετε κάνει στο τρέχον lockdown (NOE-MAPT) εκτός περιφερειακής ενότητας σας;	Καμία	42,4	49,2	0,172
	1-2	38,8	29,5	
	3-4	9,4	12,0	
	5-6	2,9	4,9	
	7-8	6,5	4,4	
32. Αν εξαιρεθούν οι αποδεχτοί λόγοι που επιτρέπουν την μετακίνηση από νομό σε νομό, εσείς πόσες φορές έχετε μετακινηθεί το τελευταίο τετράμηνο κατά την διάρκεια του Lockdown;	Καμία	56,3	51,4	0,219
	1-2	28,6	25,1	
	3-4	6,9	12,6	
	5-6	3,7	6,0	
	7-8	4,5	4,9	
34. Έχετε χάσει συγγενικό, ή φιλικό, ή έστω γνωστό σας πρόσωπο από COVID-19;	ναι	18,8	13,7	0,159
	όχι	81,2	86,3	
35. Έχει ασθενήσει κάποιο συγγενικό/φιλικό σας πρόσωπο από κορωνοϊό;	ναι	61,2	67,8	0,163
	όχι	38,8	32,2	
36. Έχετε προσκληθεί σε κάποιο "κορωνοπάρτι";	ναι	30,2	41,0	0,021
	όχι	69,8	59,0	
37. Έχετε λάβει μέρος σε "κορωνοπάρτι";	ναι	20,4	35,5	<0,001
	όχι	79,6	64,5	
38. Αν ΝΑΙ, με πόσα άτομα;	5-10	61,4	57,1	0,822
	11-20	31,6	31,4	
	21-30	1,8	4,3	
	>30	5,3	7,1	

Φαίνεται ότι σε κορωνοπάρτι έχουν προσκληθεί και έχουν λάβει μέρος σε μεγαλύτερο ποσοστό οι φοιτητές των άλλων σχολών από αυτούς των επιστημών υγείας.

Πίνακας 11. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν **Στάσεις & Γεγονότα** για τον COVID-19, ως προς το φύλο τους.

		Φύλο		p-value
		Άνδρες	Γυναίκες	
		%		
24. Πόσο συχνά πλένετε την υφασμάτινη μάσκα μετά τη χρήση της;	καθόλου	14,7	8,7	0,001
	μία φορά την ημέρα	13,8	17,0	
	μία φορά κάθε δεύτερη ημέρα	19,0	24,0	
	μετά από κάθε χρήση της	15,5	29,5	
	μία φορά την εβδομάδα	37,1	20,8	
25. Πόσες μάσκες μιας χρήσεως αλλάζετε τις δύο τελευταίες μέρες;	Καμία	15,5	9,6	0,332
	1-2	33,6	34,9	
	3-4	11,2	16,7	
	5-6	1,7	3,5	
	7-8	1,7	1,0	
	Δεν τους αφορά, έχουν υφασμάτινη	36,2	34,3	
33. Σε τι ποσοστό θεωρείτε ότι έχετε στείλει SMS που αν το σκεφτείτε ξανά ίσως και να μην ήταν ρεαλιστικός ο λόγος μετακίνησης;	Μέση τιμή (τυπ. αποκλ.)	52,3 (30,5)	48,9 (29,3)	0,292
37. Έχετε λάβει μέρος σε "κορωνοπάρτι";	ναι	31,0	25,3	0,236
	όχι	69,0	74,7	
38. Αν ΝΑΙ, με πόσα άτομα;	5-10	65,9	55,8	0,650
	11-20	24,4	34,9	
	21-30	2,4	3,5	
	>30	7,3	5,8	
39. Η απομόνωσή σας έχει οδηγήσει στην αυξημένη κατανάλωση αλκοόλ;	καθόλου	54,3	74,0	<0,001
	λίγο	19,0	14,7	
	μέτρια	11,2	5,8	
	αρκετά	8,6	4,2	
	πολύ	6,9	1,3	
40. Είστε καπνιστής/τρια;	ναι	37,1	16,3	<0,001
	όχι	62,9	83,7	
41. Καπνίζετε περισσότερο κατά τη διάρκεια της πανδημίας;	καθόλου	11,6	23,5	0,140
	λίγο	4,7	15,7	
	μέτρια	30,2	27,5	
	αρκετά	34,9	23,5	
	πολύ	18,6	9,8	

Έλεγχοι χ^2 & Mann-Whitney

Στο παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι οι γυναίκες έχουν καλύτερη στάση ως προς τον Covid19 απ' ό τι οι άντρες. Πιο συγκεκριμένα, οι γυναίκες πλένουν την υφασμάτινη μάσκα τους μετά από κάθε χρήση της ή κάθε δεύτερη μέρα. Σε αντίθεση με τον αντρικό πληθυσμό που πλένει την μάσκα του μια φορά την εβδομάδα ή μια φορά κάθε δεύτερη μέρα.

Εξίσου, στατιστικά σημαντικό είναι το φαινόμενο ότι οι άντρες εξακολουθούν να καπνίζουν και να πίνουν αλκοόλ πιο συχνά από τις γυναίκες.

Πίνακας 12. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερώτηση για τις μετακινήσεις στη διάρκεια της απαγόρευσης για τον COVID-19, ως προς το Πανεπιστήμιο φοίτησής τους.

		<i>31. Πόσες μετακινήσεις έχετε κάνει στο τρέχον lockdown (NOE-MAPT) εκτός περιφερειακής ενότητας σας;</i>				
		<i>Καμία</i>	<i>1-2</i>	<i>3-4</i>	<i>5-6</i>	<i>7-8</i>
		%				
Πανεπιστήμιο	<i>ΕΛΜΕΠΑ</i>	45,5	36,6	9,8	2,1	6,0
	<i>Πανεπιστήμιο Κρήτης</i>	46,3	26,8	14,6	4,9	7,3
	<i>Πολυτεχνείο Κρήτης</i>	57,1	28,6	-	-	14,3
	<i>ΕΚΠΑ</i>	41,2	41,2	11,8	-	5,9
	<i>Πανεπιστήμιο Πατρών</i>	50,0	35,7	14,3	-	-
	<i>ΑΠΘ</i>	36,4	36,4	27,3	-	-
	<i>Άλλα ΑΕΙ</i>	42,7	32,9	8,5	11,0	4,9
<i>p-value</i>		0,237				

Έλεγχος χ^2

Από την χρονική περίοδο του lockdown (NOE-MAPT) οι φοιτητές του Πολυτεχνείου Κρήτης διέπραξαν τις περισσότερες μετακινήσεις σε σχέση με τους φοιτητές άλλων πανεπιστημίων. Τέλος, παρατηρείται ότι ταυτόχρονα οι φοιτητές του Πολυτεχνείου Κρήτης έχουν και το μεγαλύτερο ποσοστό μηδενικής μετακίνησης.

Πίνακας 13. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερώτηση για τις φορές μετακινήσεων στη διάρκεια της 4-μηνιας απαγόρευσης για τον COVID-19, ως προς το Πανεπιστήμιο φοίτησής τους.

		<i>32. Αν εξαιρεθούν οι αποδεχτοί λόγοι που επιτρέπουν την μετακίνηση από νομό σε νομό, εσείς πόσες φορές έχετε μετακινηθεί το τελευταίο τετράμηνο κατά την διάρκεια του Lockdown;</i>				
		<i>Καμία</i>	<i>1-2</i>	<i>3-4</i>	<i>5-6</i>	<i>7-8</i>
		%				
Πανεπιστήμιο	<i>ΕΛΜΕΠΑ</i>	51,9	31,9	8,9	3,0	4,3
	<i>Πανεπιστήμιο Κρήτης</i>	51,2	22,0	14,6	2,4	9,8
	<i>Πολυτεχνείο Κρήτης</i>	50,0	28,6	14,3	7,1	-
	<i>ΕΚΠΑ</i>	52,9	29,4	11,8	5,9	-
	<i>Πανεπιστήμιο Πατρών</i>	89,3	7,1	-	-	3,6
	<i>ΑΠΘ</i>	36,4	54,5	9,1	-	-
	<i>Άλλα ΑΕΙ</i>	53,7	18,3	9,8	12,2	6,1
<i>p-value</i>		0,012				

Έλεγχος χ^2

Οι φοιτητές του Πανεπιστημίου Κρήτης έχουν την πρώτη θέση στο μεγαλύτερο ποσοστό των περισσότερων μετακινήσεων και μετά ακολουθούν άλλα ΑΕΙ. Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι το πανεπιστήμιο με το μικρότερο αριθμό μηδενικών μετακινήσεων είναι οι φοιτητές του Πανεπιστημίου Πατρών και ύστερα ακολουθούν τα άλλα ΑΕΙ.

Πίνακας 14. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν **Γεγονότα** για τον COVID-19 και την καθημερινότητα/εργασία, ως προς τον τόπο κατοικίας τους.

		Τόπος Κατοικίας		p-value
		στο πατρικό σπίτι	σε φοιτητικό, εστία ή ανεξάρτητη στέγη	
		%		
10. Πόσο έχει αλλάξει η καθημερινότητά σας;	λίγο	2,9	0,8	0,515
	μέτρια	9,1	7,5	
	αρκετά	35,4	34,2	
	πολύ	52,6	57,5	
11. Έχετε συμβιβαστεί με την καθημερινότητα των περιοριστικών μέτρων;	καθόλου	6,8	5,0	0,021
	λίγο	17,2	8,3	
	μέτρια	30,2	30,8	
	αρκετά	33,8	48,3	
31. Πόσες μετακινήσεις έχετε κάνει στο τρέχον lockdown (NOE-MAPT) εκτός περιφερειακής ενότητας σας;	Καμία	51,0	30,8	0,001
	1-2	28,9	50,0	
	3-4	11,0	9,2	
	5-6	3,2	5,0	
	7-8	5,8	5,0	
33. Σε τι ποσοστό θεωρείτε ότι έχετε στείλει SMS που αν το σκεφτείτε ξανά ίσως και να μην ήταν ρεαλιστικός ο λόγος μετακίνησης;	Μέση τιμή (τυπ. αποκλ.)	48,5 (29,7)	53,3 (29,2)	0,143
36. Έχετε προσκληθεί σε κάποιο "κορωνοπάρτι";	ναι	34,7	35,0	0,960
	όχι	65,3	65,0	
37. Έχετε λάβει μέρος σε "κορωνοπάρτι";	ναι	27,3	25,8	0,763
	όχι	72,7	74,2	

Έλεγχος χ^2

Οι φοιτητές που αναγκάστηκαν να επιστρέψουν στο πατρικό τους σπίτι δυσκολεύονται να συμβιβαστούν με την νέα καθημερινότητα σε σχέση με αυτούς που επέλεξαν να μείνουν στο φοιτητικό τους σπίτι, εστίες ή ανεξάρτητη στέγη.

Ακόμη, παρατηρείται ότι περισσότερο από τους μισούς φοιτητές που δεν μένουν με τους γονείς τους έκαναν μετακινήσεις εκτός περιφερειακής ενότητας.

Συνολική συμπεριφορά

Πίνακας 15. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν τη Στάση για τον εμβολιασμό και τις πεποιθήσεις τους για τον COVID-19.

		<i>42. Όταν οι αρχές με καλέσουν να εμβολιαστώ θα το κάνω;</i>				
		ναί	όχι	το σκέφτομαι θετικά	το σκέφτομαι αρνητικά	
		%				p-value
6. Πιστεύετε στην ύπαρξη του κορωνοϊού;	καθόλου	-	2,7	-	-	
	λίγο	-	5,4	4,6	6,6	
	μέτρια	3,1	35,1	11,8	34,2	<0,001
	αρκετά	22,2	43,2	43,8	34,2	
	πολύ	74,7	13,5	39,9	25,0	
12. Πόσο πιστεύετε ότι η χρήση μάσκας βοηθάει να αποφευχθεί η μετάδοση του ιού;	καθόλου	1,9	16,2	2,6	9,2	
	λίγο	3,1	21,6	9,2	14,5	
	μέτρια	12,3	29,7	28,1	35,5	<0,001
	αρκετά	42,0	29,7	39,2	30,3	
	πολύ	40,7	2,7	20,9	10,5	
13. Πόσο πιστεύετε ότι η απαγόρευση κυκλοφορίας συμβάλλει στην πρόληψη της εξάπλωσης της πανδημίας;	καθόλου	20,4	51,4	26,1	42,1	
	λίγο	21,6	29,7	24,8	26,3	
	μέτρια	32,1	10,8	32,7	17,1	<0,001
	αρκετά	20,4	8,1	15,0	9,2	
	πολύ	5,6	-	1,3	5,3	
9. Με τη χορήγηση του εμβολίου, θα μειωθεί το ιϊκό φορτίο στη χώρα και δεν θα χρειάζεται να τηρούνται τα μέτρα.	Δεν συμφωνώ καθόλου	12,3	10,8	5,9	5,3	
	Δεν συμφωνώ	23,5	35,1	20,3	21,1	
	Και συμφωνώ και διαφωνώ	37,0	40,5	53,6	63,2	0,003
	Συμφωνώ	20,4	13,5	18,3	7,9	
	Συμφωνώ Απόλυτα	6,8	-	2,0	2,6	

Έλεγχος χ^2

Στον Πίνακα 15 φαίνεται ότι η θετική στάση των φοιτητών στο να εμβολιαστούν σχετίζεται ισχυρά στατιστικά με τον βαθμό που πιστεύουν στην ύπαρξη του κορωνοϊού. Εξίσου, ισχύει το ίδιο για την αρνητική στάση που έχουν οι φοιτητές στο να εμβολιαστούν. Τα 2/3 που δηλώνουν ότι θα εμβολιαστούν, δεν πιστεύουν ότι η χρήση της μάσκας βοηθά να αποφευχθεί η μετάδοση του ιού. Αξιοσημείωτο επίσης, είναι ότι θέλουν να εμβολιαστούν αλλά δεν πιστεύουν ότι η απαγόρευση κυκλοφορίας συμβάλλει στην εξάπλωση του κορωνοϊού. Αυτό φταίει επειδή το δείγμα της μελέτης αποτελείται από νεανικό – φοιτητικό

πληθυσμό. Τέλος, αυτοί που έχει πείσει η κοινότητα να εμβολιαστούν πιστεύουν ότι θα μειωθεί το ιικό φορτίο στην χώρα και δεν θα χρειάζεται να τηρούνται τα μέτρα. Συνεπώς, λόγω της ολοένα μεταβαλλόμενης κατάστασης των επιδημιολογικών στοιχείων, επηρεάζεται η πρόθεση των φοιτητών να αποσαφηνίσουν της στάση τους προς τον εμβολιασμό.

Πίνακας 16. Κατανομή αποκρίσεων των 428 φοιτητών και φοιτητριών της μελέτης σε ερωτήσεις που αφορούν το Γεγονός της συμμετοχής τους σε «κορωνοπάρτι» και τις στάσεις, πεποιθήσεις ή γεγονότα που βίωσαν για τον COVID-19.

		37. Έχετε λάβει μέρος σε "κορωνοπάρτι";		p-value
		ναι	όχι	
		%		
6. Πιστεύετε στην ύπαρξη του κορονοϊού;	καθόλου	-	0,3	<0,001
	λίγο	8,7	1,3	
	μέτρια	18,3	13,1	
	αρκετά	39,1	31,9	
	πολύ	33,9	53,4	
15. Θεωρείτε ότι οι επιστήμονες υγείας υπερβαλλουν για την πανδημία του κορονοϊού στο σκέλος της μεταδοτικότητας;	καθόλου	14,8	24,9	0,093
	λίγο	30,4	30,4	
	μέτρια	35,7	25,6	
	αρκετά	12,2	14,4	
	πολύ	7,0	4,8	
18. Σας τρομάζει η ιδέα στο να νοσήσετε από τον κορονοϊό;	καθόλου	27,8	21,4	0,078
	λίγο	36,5	29,1	
	μέτρια	22,6	24,9	
	αρκετά	9,6	18,2	
	πολύ	3,5	6,4	
23. Σε σχέση με τις συνήθειες σας πριν τον COVID-19, έχετε αυξήσει τη συχνότητα πλύσης των χεριών σας;	καθόλου	8,7	8,0	0,237
	λίγο	9,6	8,0	
	μέτρια	28,7	19,8	
	αρκετά	39,1	44,1	
	πολύ	13,9	20,1	
34. Έχετε χάσει συγγενικό ή φιλικό ή έστω γνωστό σας πρόσωπο από COVID-19;	ναι	8,7	19,5	0,008
	όχι	91,3	80,5	
<i>odds ratio (95%ΔΕ)</i>		0,39 (0,19-0,80)		

Έλεγχοι χ^2

Στον Πίνακα 16 φαίνεται ότι, ενώ πιστεύουν στον κορωνοϊό δεν μπορούν να διανοηθούν ότι δεν θα πάνε σε πάρτι γιατί αυτή είναι η νεανική-φοιτητική ιδιοσυγκρασία.

Η στάση για τα κορωνοπάρτι όμως δεν επηρεάζεται από πόσο πιστεύουν τους επιστήμονες υγείας, αν τους τρομάζει η ιδέα στο να νοσήσουν και από το πόσο επιμελείς είναι στην υγιεινή των χεριών τους.

Τέλος, βρέθηκε ότι όσοι έχουν χάσει συγγενικό πρόσωπο από COVID-19 δεν έχουν λάβει μέρος σε κορωνοπάρτι.

Κεφάλαιο 6 Συζήτηση

Στην παρούσα μελέτη έγινε μια προσπάθεια να καταγραφούν οι στάσεις και οι απόψεις αλλά και οι πράξεις των φοιτητών κατά τη διάρκεια των περιοριστικών μέτρων. Σημαντικό ερευνητικό ενδιαφέρον είχε και η σύγκριση των φοιτητών στα παραπάνω σύμφωνα με το είδος της σχολής σπουδών τους.

Το φύλο, η ηλικιακή ομάδα, το μορφωτικό επίπεδο και ο τομέας σπουδών επηρεάζουν τις γνώσεις, την στάση για τον covid-19 και την ψυχική υγεία των φοιτητών κατά την διάρκεια της πανδημίας (Hatabu, et al., 2020).

Στην παρούσα έρευνα οι γνώσεις για τον Covid-19 δεν χαρακτηρίζονται ικανοποιητικές. Η πλειοψηφία, ενώ πιστεύει στην ύπαρξη του κορωνοϊού, απάντησε λάθος ότι τα εξανθήματα δέρματος δεν αποτελούν σύμπτωμα κορωνοϊού. Επίσης, δήλωσαν ότι ενημερώνονται από μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ηλεκτρονικό τύπο, τηλεόραση-ραδιόφωνο, επιστημονικά άρθρα, οικογένεια/φίλοι και άλλο τρόπο ενημέρωσης.

Σύμφωνα με έρευνα που έγινε στην Κίνα, οι φοιτητές δείχνουν να συμμορφώνονται με τις οδηγίες σωστής χρήσης μάσκας και μόνο λίγοι είναι αυτοί που αντιστέκονται στα μέτρα (Davis, Sharma, Simon & Wilkerson, 2021). Παρομοίως στην παρούσα μελέτη οι φοιτητές των επιστημών υγείας πιστεύουν περισσότερο στην ύπαρξη του κορωνοϊού και τουλάχιστον πάνω από τους μισούς είναι πεπεισμένοι ότι η χρήση μάσκας βοηθάει στο να αποφευχθεί η μετάδοση του ιού.

Αναλυτικότερα, στην παρούσα έρευνα εμφανίζεται βελτιωμένη στάση συμπεριφοράς από τους σπουδαστές των επιστημών υγείας, όπου διακρίνεται αύξηση της συχνότητας πλύσης των χεριών τους. Ενώ οι σπουδαστές των άλλων σχολών, δεν έχουν αλλάξει τις συνήθειες τους. Ως αποτέλεσμα, συνάγεται ότι ο κλάδος σπουδών παίζει καθοριστικό ρόλο στην ενημέρωση για την διασπορά και την πρόληψη από τον ιό.

Με την εμφάνιση της πανδημίας και των μέτρων απομόνωσης ο φοιτητικός πληθυσμός οδηγείται στην μοναξιά, το στρές, την ψυχολογική δυσφορία, στην απογοήτευση καθώς και στην απομάκρυνση των κοντινών τους προσώπων. Όλα αυτά, επιφορτίζουν τους νέους με πληθώρα αρνητικών συμπεριφορών, ψυχικών διαταραχών και αδυναμία προσαρμογής τους στη νέα καθημερινότητα (Aslan & Pekince, 2021) (Patelarou, et al 2021).

Ακόμη, η ξαφνική μετακίνηση των φοιτητών στον τόπο διαμονής τους σε συνδυασμό με την αύξηση των κρουσμάτων και των απρόσμενων θανάτων έπαιξε πρωταρχικό ρόλο στην αυξημένη ψυχολογική φόρτιση τους και συμφωνεί με τη βιβλιογραφία (Bao et al.,2020).

Η πολιτεία καθημερινά λαμβάνει μέτρα προστασίας για τον πολίτη και της δημόσιας υγείας. Ο τρόπος διαχείρισης της πανδημίας όμως έρχεται αντιμέτωπος με τις πεποιθήσεις των φοιτητών που ενώ στατιστικά σημαντικό ποσοστό εμπιστεύεται τους επιστήμονες υγείας, δείχνει να διχάζεται στην εμπιστοσύνη της επιστημονικής κοινότητας. Η σχέση που έχει αναπτυχθεί ανάμεσα στους φοιτητές και την πολιτεία δεν είναι ισχυρή ώστε να μπορέσουν οι νέοι να πεισθούν στην τήρηση των μέτρων.

Κάποια μέτρα όπως προαναφέρθηκε που έχει λάβει η επιστημονική κοινότητα για την πρόληψη της εξάπλωσης του ιού δεν συμβαδίζουν με τις πεποιθήσεις των νέων. Η απαγόρευση κυκλοφορίας είναι ένα από αυτά τα μέτρα που βρίσκει αντιμέτωπους τους νέους, μιας και που υψηλό ποσοστό θεωρεί ότι δεν συμβάλλει στην πρόληψη. Άλλο ένα μέτρο που βρίσκει διαφωνούντες τους φοιτητές είναι η χρήση των SMS. Συνεπώς, αυτό καθιστά προφανές ότι όταν οι φοιτητές δεν είναι πεπεισμένοι για τα περιοριστικά μέτρα τείνουν να μην τα εφαρμόζουν.

Η μη εμφάνιση συμπτωμάτων του Covid-19 οδηγεί τους νέους να μην υποβάλλονται σε τεστ κορωνοϊού με αποτέλεσμα να μην γνωρίζουν αν έχουν νοσήσει από αυτόν. Πιο συγκεκριμένα υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ($p<0,05$) ανάμεσα στις ομάδες των φοιτητών και με υψηλό ποσοστό που δεν γνωρίζει αν έχει νοσήσει στους φοιτητές των άλλων σχολών. Συνεπώς, αυτοί οι φοιτητές αμφισβητούν την ύπαρξη του κορωνοϊού οπότε δεν φοβούνται να νοσήσουν από αυτόν.

Στην παρούσα μελέτη υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στους φοιτητές των επιστημών υγείας με αυτούς που φοιτούν σε άλλες σχολές ($p<0,05$). Το μεγαλύτερο ποσοστό που αρνείται ή σκέφτεται αρνητικά τον εμβολιασμό έναντι του COVID-19 αφορά φοιτητές των άλλων σχολών. Επομένως, η αρνητική στάση που τείνει να έχει αυτό το μικρό ποσοστό στον εμβολιασμό, ίσως να επηρεάζεται από τις πεποιθήσεις που έχουν αλλά και την ελλιπή ενημέρωση των φοιτητών από τα πανεπιστημιακά ιδρύματα που φοιτούν. Μελέτη που έχει διεξαχθεί στην Ιταλία σε υγειονομικούς φοιτητές και μη, έδειξε ότι 1 στους 10 φοιτητές δεν επιθυμεί να εμβολιαστεί έναντι του Covid-19. Η στάση ενάντιας του εμβολιασμού δεν επηρεάζεται μόνο από τις γνώσεις αλλά και από άλλους παράγοντες όπως είναι ο ψυχολογικός και η ατομική ευθύνη για την δημόσια υγεία. Ωστόσο στην έρευνα δεν βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στους φοιτητές επιστημών υγείας με τους άλλους.

Προτεινόμενη στρατηγική για την βελτίωση της στάσης και γνώσης των φοιτητών για των Covid-19 και συνεπώς για τον εμβολιασμό φαίνεται να είναι η διεπιστημονική προσέγγιση δηλαδή συνεργασία μεταξύ επαγγελματιών του τομέα της υγείας και επαγγελματιών του ευρύτερου κοινού (Barello, Nania, Dellafiore, Graffigna, & Caruso, 2020).

Ακόμη το 50% κρατάει αρνητική στάση απέναντι στην επιστημονική κοινότητα και τους επιστήμονες υγείας θεωρώντας ότι υπάρχει υπερβολή ως προς τις ανακοινώσεις των στατιστικών αποτελεσμάτων και των μέτρων.

Σε μία πρόσφατη μελέτη που διεξήχθη σε φοιτητές και καθηγητές νοσηλευτικής βρέθηκε ότι το 45% είναι πρόθυμοι να εμβολιαστούν. (Manning et al., 2021).

Επίσης, στην παρούσα μελέτη το 45,9% αρνείται να εμβολιαστεί καθώς δεν συμφωνεί ότι μετά τον εμβολιασμό θα μειωθεί το ιϊκό φορτίο στην χώρα και δεν θα υπάρξει τήρηση των μέτρων μετάδοσης του ιού. Επομένως, καθίσταται σαφές ότι οι παραπάνω φοιτητές θεωρούν ότι η χορήγηση εμβολίου δεν θα ανατρέψει την νέα τους καθημερινότητα.

Η πανδημία COVID-19 έχει οδηγήσει στην μεταβολή πολλών ατομικών παραγόντων που αφορούν ιδιαίτερα την κατανάλωση νικοτίνης όπως η αλλαγή της καθημερινότητας και των συνθηκών διαβίωσης καθώς και η μεταβολή της ψυχικής υγείας και του στρες. Η χρήση καπνού και η κατανάλωση των επιβλαβών ουσιών από το φοιτητικό πληθυσμό έχει συνδεθεί ως αποτέλεσμα με την καθημερινή ενημέρωση για την πανδημία COVID-19 και την επικινδυνότητα της (Sokolovsky, et al., 2021).

Στην παρούσα μελέτη παρατηρείται αύξηση του καπνίσματος στους φοιτητές μη επιστημών υγείας. Ίσως, γιατί οι επιστήμονες υγείας, λόγω των ειδικότερων γνώσεων που διαθέτουν αναγνωρίζουν τις επιβλαβείς ουσίες και τις επιπτώσεις στη φυσιολογική λειτουργία του οργανισμού.

Στην παρούσα έρευνα παρατηρείται ότι οι φοιτητές των μη επιστημών υγείας δυσκολεύτηκαν να προσαρμοστούν στο νέο τρόπο ζωής σε αντίθεση με τους φοιτητές των επιστημών υγείας. Σε άλλη μελέτη, παρατηρήθηκε ξαφνική αύξηση κατανάλωσης του αλκοόλ μετά το κλείσιμο των πανεπιστημίων λόγω έξαρσης του ιού. Ακόμη, οι φοιτητές που παρουσίασαν μεγαλύτερη δυσκολία στην προσαρμογή της νέας καθημερινότητας οδηγήθηκαν στην αύξηση κατανάλωσης του αλκοόλ σε σύγκριση με εκείνους που προσαρμόστηκαν (Lechner, et al., 2020). Πιθανότατα, να είναι ένας από τους λόγους που οι φοιτητές των μη επιστημών υγείας παρουσιάζουν αύξηση της κατανάλωσης.

Τέλος, ένας πιθανός λόγος είναι ότι οφείλεται σε γνωστικά επίπεδα των επιστημόνων υγείας, καθώς γνωρίζουν ότι τα αυξημένα επίπεδα αλκοόλης στο αίμα, αλλά και η παρατεταμένη διάρκεια της προκαλεί επιπτώσεις στην φυσιολογία του οργανισμού.

Τέλος, οι φοιτητές έχουν μια ιδιοσυγκρασία που δεν αλλάζει από τη μια ημέρα στην άλλη και έτσι λαμβάνουν σχετικά αβίαστα μέρος σε κορωνοπάρτι χωρίς να τηρούν τα μέτρα προστασίας ή να επηρεάζονται από τα επιδημιολογικά στοιχεία που ανακοινώνει η επιστημονική κοινότητα. Πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές που φοιτούν σε σχολές μη επιστημών υγείας λαμβάνουν πιο συχνά μέρος σε κορωνοπάρτι συγκριτικά με τους φοιτητές της άλλης ομάδας. Όμως φοιτητές που έχουν χάσει συγγενικό πρόσωπο από covid-19 έχουν αλλάξει στάση και δεν λαμβάνουν μέρος σε κορωνοπάρτι.

Περιορισμοί της μελέτης

Τα αποτελέσματα της έρευνας προσέφεραν σημαντικά στοιχεία για τις συμπεριφορές διακινδύνευσης του φοιτητικού πληθυσμού κατά την διάρκεια της πανδημίας. Όμως δεν μπορεί να παραληφθεί το γεγονός ότι ο αριθμός του δείγματος ήταν σχετικά μικρός. Ο χρόνος και η διανομή των ερωτηματολογίων σε ψηφιακή μορφή απέκλεισαν την δυνατότητα συλλογής μεγαλύτερου δείγματος, όπως επίσης οι φοιτητές ίσως να μην διέθεταν την διάθεση για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, με αποτέλεσμα οι απαντήσεις που δόθηκαν να μην είναι αξιόπιστες.

Συμπεράσματα

Η πανδημία έφερε μεγάλες αλλαγές στην καθημερινότητα του φοιτητικού πληθυσμού, ενώ φαίνεται ότι οι στάσεις τους επηρεάστηκαν και προσαρμόστηκαν στις νέες συνθήκες. Οι νέες συνθήκες επέφεραν την ανάπτυξη κακών συμπεριφορών όπως η αύξηση του καπνίσματος. Ως προς τα γεγονότα υπήρξε τήρηση των μέτρων που έχουν ληφθεί παγκοσμίως από πολιτικές προστασίες των χωρών για την πρόληψη από τον ιό. Αν και οι πεποιθήσεις τους είναι κάπως αντίθετες με κάποια από αυτά τα μέτρα, δείχνουν να έχουν εμπιστοσύνη στους επιστήμονες υγείας. Αλλά σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας οι φοιτητές δεν έχουν σωστή ενημέρωση για τον κορωνοϊό και τα συμπτώματα που μπορεί να προκαλέσει. Τέλος παρατηρήθηκε ότι, ανάμεσα στις δυο ομάδες φοιτητών με τις απαντήσεις που δόθηκαν την περίοδο της έρευνας, αυτοί που είχαν λιγότερη συμπεριφορά διακινδύνευσης κατά την διάρκεια της πανδημίας ήταν οι φοιτητές των επιστημών υγείας.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Athina Patelarou, Enkeleint A. Mechili, Petros Galanis, Michail Zografakis-Sfakianakis, Theocharis Konstantinidis, Aurela Saliadj, Jorgjia Bucadj, Evis Alushi, Juan Manuel Carmona-Torres, Ana Isabel Cobo-Cuenca, José Alberto Laredo-Aguilera & Evridiki Patelarou (2021) Nursing students, mental health status during COVID-19 quarantine: evidence from three European countries, *Journal of Mental Health*, DOI: 10.1080/09638237.2021.1875420
2. Aslan, H., & Pekince, H. (2021). Nursing students' views on the COVID-19 pandemic and their perceived stress levels. *Perspectives in psychiatric care*, 57(2), 695–701. <https://doi.org/10.1111/ppc.12597>
3. Bao, Y., Sun, Y., Meng, S., Shi, J., & Lu, L. (2020). 2019-nCoV epidemic: address mental health care to empower society. *The Lancet*, 395(10224), e37-e38.
4. Berekaa M. M. (2021). Insights into the COVID-19 pandemic: Origin, pathogenesis, diagnosis, and therapeutic interventions. *Frontiers in bioscience (Elite edition)*, 13, 117–139. <https://doi.org/10.2741/874>
5. Bhagavathula, A. S., Aldhaleei, W. A., Rahmani, J., Mahabadi, M. A., & Bandari, D. K. (2020). Knowledge and Perceptions of COVID-19 Among Health Care Workers: Cross-Sectional Study. *JMIR public health and surveillance*, 6(2), e19160. <https://doi.org/10.2196/19160>
6. Chaimayo, C., Kaewnaphan, B., Tanlieng, N., Athipanyasilp, N., Sirijatuphat, R., Chayakulkeeree, M., ... & Horthongkham, N. (2020). Rapid SARS-CoV-2 antigen detection assay in comparison with real-time RT-PCR assay for laboratory diagnosis of COVID-19 in Thailand. *Virology journal*, 17(1), 1-7.
7. Chaplin, S. (2020). COVID-19: a brief history and treatments in development. *Prescriber*, 31(5), 23–28. <https://doi.org/10.1002/psb.1843>
8. Cucinotta, D., & Vanelli, M. (2020). WHO declares COVID-19 a pandemic. *Acta Bio Medica: Atenei Parmensis*, 91(1), 157.
9. Davis, R. E., Sharma, M., Simon, K. E., & Wilkerson, A. H. (2021). Conceptualization of college students' COVID-19 related mask-wearing behaviors using the Multi-Theory Model of health behavior change. *Health promotion perspectives*, 11(2), 194–201. <https://doi.org/10.34172/hpp.2021.24>
10. Gavriatopoulou, M., Ntanasias-Stathopoulos, I., Korompoki, E., Fotiou, D., Migkou, M., Tzanninis, I. G., Psaltopoulou, T., Kastritis, E., Terpos, E., & Dimopoulos, M. A. (2021). Emerging treatment strategies for COVID-19 infection. *Clinical and experimental medicine*, 21(2), 167–179.
11. Hatabu, A., Mao, X., Zhou, Y., Kawashita, N., Wen, Z., Ueda, M., Takagi, T., & Tian, Y. S. (2020). Knowledge, attitudes, and practices toward COVID-19 among university students in Japan and associated factors: An online cross-sectional survey. *PloS one*, 15(12), e0244350. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0244350>

12. “How to protect yourself & others”, CDC, Mar.8, 2021
13. Khader, Y., Al Nsour, M., Al-Batayneh, O. B., Saadeh, R., Bashier, H., Alfaqih, M., Al-Azzam, S., & AlShurman, B. A. (2020). Dentists' Awareness, Perception, and Attitude Regarding COVID-19 and Infection Control: Cross-Sectional Study Among Jordanian Dentists. *JMIR public health and surveillance*, 6(2), e18798.
14. <https://doi.org/10.2196/18798>
15. Lechner, W. V., Laurene, K. R., Patel, S., Anderson, M., Grega, C., & Kenne, D. R. (2020). Changes in alcohol use as a function of psychological distress and social support following COVID-19 related University closings. *Addictive behaviors*, 110, 106527. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2020.106527>
16. Majumder, J., & Minko, T. (2021). Recent Developments on Therapeutic and Diagnostic Approaches for COVID-19. *The AAPS Journal*, 23(1), 1-22.
17. Manning, M.L., Gerolamo, A.M., Marino, M.A., Hanson-Zalot, M.E., Pogorzelska-Maziarz, M., 2021. COVID-19 vaccination readiness among nurse faculty and student nurses. *Nurs*
18. McCullough, PA, Kelly, RJ, Ruocco, G., Lerma, E., Tumlin, J., Wheelan, KR, ... & Risch, HA (2021). Παθοφυσιολογική βάση και σκεπτικό για την πρόιμη εξωτερική θεραπεία της λοίμωξης SARS-CoV-2 (COVID-19). *Το αμερικανικό περιοδικό ιατρικής* , 134 (1), 16-22.
19. Morens, D. M., Breman, J. G., Calisher, C. H., Doherty, P. C., Hahn, B. H., Keusch, G. T., ... & Taubenberger, J. K. (2020). The origin of COVID-19 and why it matters. *The American journal of tropical medicine and hygiene*, 103(3), 955.
20. Mustafa, R. M., Alrabadi, N. N., Alshali, R. Z., Khader, Y. S., & Ahmad, D. M. (2020). Knowledge, Attitude, Behavior, and Stress Related to COVID-19 among Undergraduate Health Care Students in Jordan. *European journal of dentistry*, 14(S 01), S50–S55. <https://doi.org/10.1055/s-0040-1719212>
21. Olaimat, AN, Aolymat, I., Elsahoryi, N., Shahbaz, HM, & Holley, RA (2020). Στάσεις, άγχος και συμπεριφορικές πρακτικές σχετικά με τον COVID-19 μεταξύ φοιτητών στην Ιορδανία: μια μελέτη διατομής. *The American Journal of Tropical Medicine and Hygiene* , 103 (3), 1177.
22. Parasher A. (2021). COVID-19: Current understanding of its Pathophysiology, Clinical presentation and Treatment. *Postgraduate medical journal*, 97(1147), 312–320. <https://doi.org/10.1136/postgradmedj-2020-138577>
23. Patelarou, A. E., Konstantinidis, T., Kartsoni, E., Mechili, E. A., Galanis, P., Zografakis-Sfakianakis, M., & Patelarou, E. (2020). Development and Validation of a Questionnaire to Measure Knowledge of and Attitude toward COVID-19 among Nursing Students in Greece. *Nursing Reports*, 10(2), 82–94. MDPI AG. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.3390/nursrep10020012>
24. Patelarou, A., Mechili, P Galanis, M Zografakis-Sfakianakis, T Konstantinidis, A Saliyaj, J Bucaj, E Alushi, J M Carmona-Torres, A Isabel Cobo-Cuenca, J A Laredo-Aguilera & E Patelarou (2021). Nursing students, mental health status during

COVID-19 quarantine: evidence from three European countries, *Journal of Mental Health*, 30:2, 164-169, DOI: 10.1080/09638237.2021.1875420

25. Patelarou, E., Galanis, P., Mechili, E. A., Argyriadi, A., Argyriadis, A., Asimakopoulou, E., ... & Patelarou, A. (2021). Factors influencing nursing students' intention to accept COVID-19 vaccination: A pooled analysis of seven European countries. *Nurse Education Today*, 105010.
26. Romero-Blanco, C., Rodríguez-Almagro, J., Onieva-Zafra, MD, Parra-Fernández, ML, Prado-Laguna, MDC, & Hernández-Martínez, A. (2020). Φυσική δραστηριότητα και καθιστική ζωή σε φοιτητές: αλλαγές κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού λόγω της πανδημίας του COVID-19. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17 (18), 6567.
27. Samudrala, P. K., Kumar, P., Choudhary, K., Thakur, N., Wadekar, G. S., Dayaramani, R., Agrawal, M., & Alexander, A. (2020). Virology, pathogenesis, diagnosis and in-line treatment of COVID-19. *European journal of pharmacology*, 883, 173375. <https://doi.org/10.1016/j.ejphar.2020.17337>
28. Salian, VS, Wright, JA, Vedell, PT, Nair, S., Li, C., Kandimalla, M., ... & Kandimalla, KK (2021). Μετάδοση COVID-19, τρέχουσα θεραπεία και μελλοντικές θεραπευτικές στρατηγικές. *Μοριακή φαρμακευτική* , 18 (3), 754-771.
29. Savitsky, B., Findling, Y., Erel, A., & Hendel, T. (2020). Anxiety and coping strategies among nursing students during the covid-19 pandemic. *Nurse Education in Practice*, 46, 102809.
30. Schepis, T. S., De Nadai, A. S., Bravo, A. J., Looby, A., Villarosa-Hurlocker, M. C., Earleywine, M., & Norms, S. (2021). Alcohol use, cannabis use, and psychopathology symptoms among college students before and after COVID-19. *Journal of psychiatric research*, 142, 73-79.
31. Shereen, M. A., Khan, S., Kazmi, A., Bashir, N., & Siddique, R. (2020). COVID-19 infection: Origin, transmission, and characteristics of human coronaviruses. *Journal of advanced research*, 24, 91.
32. Sheervalilou, R., Shirvaliloo, M., Dadashzadeh, N., Shirvalilou, S., Shahraki, O., Pilehvar-Soltanahmadi, Y., Ghaznavi, H., Khoei, S., & Nazarlou, Z. (2020). COVID-19 under spotlight: A close look at the origin, transmission, diagnosis, and treatment of the 2019-nCoV disease. *Journal of cellular physiology*, 235(12), 8873–8924. <https://doi.org/10.1002/jcp.29735>
33. Sokolovsky, A. W., Hertel, A. W., Micalizzi, L., White, H. R., Hayes, K. L., & Jackson, K. M. (2021). Preliminary impact of the COVID-19 pandemic on smoking and vaping in college students. *Addictive behaviors*, 115, 106783. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2020.106783>
34. Smith, C. A. (2020). Covid-19: healthcare students face unique mental health challenges. *Bmj*, 369.

35. Watson, J., Whiting, P. F., & Brush, J. E. (2020). Interpreting a covid-19 test result. *Bmj*, 369.
36. Zhou, P., Yang, X. L., Wang, X. G., Hu, B., Zhang, L., Zhang, W., ... & Shi, Z. L. (2020). A pneumonia outbreak associated with a new coronavirus of probable bat origin. *nature*, 579(7798), 270-273.

Ερωτηματολόγιο

Σκοπός της μελέτης είναι η καταγραφή των συμπεριφορών διακινδύνευσης των φοιτητών που σχετίζονται με τα επιδημιολογικά μέτρα κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Καλείστε να συμμετέχετε στη μελέτη που διεξάγεται στα πλαίσια της πτυχιακής μας εργασίας, στο τμήμα Νοσηλευτικής του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου, με τίτλο "Συμπεριφορές διακινδύνευσης των φοιτητών κατά τη διάρκεια της πανδημίας". Το παρόν ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και δεν περιέχει προσωπικά στοιχεία φυσικών προσώπων από τα οποία θα μπορούσε να αποκαλυφθεί με οποιοδήποτε τρόπο η ταυτότητα σας. Οι απαντήσεις είναι απόλυτα εμπιστευτικές και μόνο τα μέλη της ερευνητικής ομάδας θα έχουν πρόσβαση σε αυτές. Οι απαντήσεις θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για ερευνητικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς, θα τύχουν ασφαλούς αποθήκευσης και χρησιμοποίησης αποκλειστικά, σύμφωνα με το άρθρο 13 του Γενικού Κανονισμού 2016/679 της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία των δεδομένων. Απαντώντας στο παρόν ερωτηματολόγιο, συναινείτε στη συμμετοχή σας στην έρευνα. Η συμμετοχή σας είναι εθελοντική, αλλά κρίνεται αναγκαία για την ομαλή διεκπεραίωση της εργασίας μας. Ο ελάχιστος χρόνος συμπλήρωσης ανέρχεται στα 5 λεπτά.

Δημογραφικά στοιχεία	5
Γνώσεις	2
Πεποιθήσεις	8
Στάσεις	5
Γεγονός	22

1. Ηλικία (18-29)

2. Φύλο

3. Πανεπιστήμιο

- 1) ΑΠΘ 2) ΕΚΠΑ 3) ΕΛΜΕΠΑ 4) Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος 5) ΟΠΑ 6) Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής 7) Πανεπιστήμιο Κρήτης 8) Πάντειο Πανεπιστήμιο 9) Πολυτεχνείο 10) Άλλο

4. Σχολή

- 1) Σχολή Επιστημών Υγείας (π.χ. ιατρική, νοσηλευτική, βιολογία κτλπ.) 2) Άλλου είδους σχολές (π.χ. θετικών επιστημών, τεχνολογικών σπουδών κτλπ.)

5. Τόπος κατοικίας (κατά τη διάρκεια της πανδημίας)

- 1) Στο πατρικό σπίτι 2) Στο φοιτητικό σπίτι, ή εστίες, ή ανεξάρτητα

6. Πιστεύετε στην ύπαρξη του κορονοϊού;

- 1) Καθόλου 2) Λίγο 3) Μέτρια 4) Αρκετά 5) Πολύ

7. Με ποιο τρόπο ενημερώνεστε για τον COVID-19

- 1) Τηλεόραση - ραδιόφωνο 2) Ηλεκτρονικό Τύπος (sites) 3) Οικογένειά - Φίλοι
4) Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης 5) Επιστημονικά άρθρα 6) Άλλο
- 8. Ποια από τα παρακάτω αποτελούν συμπτώματα κορονοϊού;**
  - 1) Βήχας 2) Πυρετός 3) Εύκολη κόπωση 4) Πονοκέφαλος 5) Εξανθήματα δέρματος 6) Ανοσμία 7) Αγευσία 8) Συχνουρία
- 9. Με την χορήγηση του εμβολίου πιστεύετε ότι θα μειωθεί το ιϊκό φορτίο στη χώρα αν δεν τηρούνται τα μέτρα;**
  - 1) Δεν συμφωνώ καθόλου 2) Δεν συμφωνώ 3) Και συμφωνώ και διαφωνώ 4) Συμφωνώ 5) Συμφωνώ απόλυτα
- 10. Πόσο έχει αλλάξει η καθημερινότητά σας ;**
  - 1) Καθόλου 2) Λίγο 3) Μέτρια 4) Αρκετά 5) Πολύ
- 11. Έχετε συμβιβαστεί με τη νέα καθημερινότητα ;**
  - 1) Καθόλου 2) Λίγο 3) Μέτρια 4) Αρκετά 5) Πολύ
- 12. Πόσο πιστεύετε ότι η χρήση μάσκας βοηθάει να αποφευχθεί η μετάδοση του ιού;**
  - 1) Καθόλου 2) Λίγο 3) Μέτρια 4) Αρκετά 5) Πολύ
- 13. Πόσο πιστεύετε ότι η απαγόρευση κυκλοφορίας συμβάλλει στην πρόληψη της εξάπλωσης της πανδημίας;**
  - 1) Καθόλου 2) Λίγο 3) Μέτρια 4) Αρκετά 5) Πολύ
- 14. Πόσο πιστεύετε ότι η χρήση των SMS συμβάλλει στην πρόληψη της εξάπλωσης της πανδημίας;**
  - 1) Καθόλου 2) Λίγο 3) Μέτρια 4) Αρκετά 5) Πολύ
- 15. Θεωρείτε ότι οι επιστήμονες υγείας υπερβάλλουν για την πανδημία του κορονοϊού στο σκέλος της μεταδοτικότητας;**
  - 1) Καθόλου 2) Λίγο 3) Μέτρια 4) Αρκετά 5) Πολύ
- 16. Πόσο πιστεύετε την επιστημονική κοινότητα για τα επιδημιολογικά στοιχεία που ανακοινώνουν;**
  - 1) Καθόλου 2) Λίγο 3) Μέτρια 4) Αρκετά 5) Πολύ
- 17. Έχετε νοσήσει από τον κορονοϊό το τελευταίο 12μηνο;**
  - 1) Ναι 2) Όχι 3) Ίσως, αλλά δεν έκανα τεστ για να το επαληθεύσω.
- 18. Σας τρομάζει η ιδέα στο να νοσήσετε από τον κορονοϊό;**
  - 1) Καθόλου 2) Λίγο 3) Μέτρια 4) Αρκετά 5) Πολύ
- 19. Πριν την πανδημία είχατε μία εργασία;**
  - 1) Ναι 2) Όχι
- 20. Αν ναι, πλήρη απασχόληση ή ημι-απασχόληση;**
  - 1) Είχα πλήρη απασχόληση 2) Είχα ημι-απασχόληση
- 21. Τώρα με την πανδημία διατηρείτε την θέση εργασίας σας;**
  - 1) Ναι 2) Όχι

22. Αν ναι, πλήρη απασχόληση ή ημι-απασχόληση

- 1) Διατηρώ πλήρη απασχόληση 2) Διατηρώ ημι-απασχόληση

23. Σε σχέση με τις συνήθειες πριν τον COVID-19, έχετε αυξήσει τη συχνότητα πλύσης των χεριών σας;

- 1) Καθόλου 2) Λίγο 3) Μέτρια 4) Αρκετά 5) Πολύ

24. Πόσο συχνά πλένετε την υφασμάτινη μάσκα μετά την χρήση της;

- 1) μία φορά την ημέρα 2) μία φορά κάθε δεύτερη ημέρα 3) μετά από κάθε χρήση της
4) μια φορά την εβδομάδα 5) καθόλου

25. Πόσες μάσκες αλλάζατε τις δύο τελευταίες μέρες;

- 1) καμία 2) 1-2 3) 3-4 4) 5-6 5) 7-8 6) Δεν με αφορά, έχω υφασμάτινες

26. Πόσες φορές εχθές χρησιμοποιήσατε αντισηπτικό;

- 1) Καμία 2) 1-2 3) 3-4 4) 5-6 5) 7-8 6) >9

27. Εκτός της οικίας σας εχθές, πόσες φορές ήρθατε σε απόσταση μικρότερη από 1 μέτρο με άλλους (εκτός της οικογένειάς σας);

- 1) καμία 2) 1-2 3) 3-4 4) 5-6 5) 7-8 6) >9

28. Με ποια άτομα ήρθατε εχθές σε απόσταση μικρότερη από 1 μέτρο εκτός οικογενείας;

- 1) Με τη σχέση σας 2) Με φίλους 3) Με συνάδελφους 4) Με άγνωστους σε μέσα μαζικής μεταφοράς 5) Μέσα στο σούπερ μάρκετ 6) Με κανέναν

29. Εχθές, με πόσα άτομα (εκτός της οικογένειάς σας) συγχρωτιστήκατε σε κλειστό χώρο για πάνω από 20 λεπτά;

- 1) καμία 2) 1-2 3) 3-4 4) 5-6 5) 7-8 6) >9 7) Κανέναν

30. Εάν συγχρωτιστήκατε >20 λεπτά σε ποιο μέρος έγινε αυτό;

- 1) Μέσα μαζικής μεταφοράς 2) Σούπερ Μάρκετ, καταστήματα λιανικής 3) Σε ιατρεία, νοσοκομεία, κλπ 4) Κομμωτήρια, κέντρα αισθητικής 5) Σε ξένα σπίτια 6) Άλλο 7) Δεν συγχρωτίστηκα

31. Πόσες μετακινήσεις έχετε κάνει στο τρέχον lockdown (NOE-MAPT) εκτός περιφερειακής ενότητας σας;

- 1) καμία 2) 1-2 3) 3-4 4) 5-6 5) 7-8

32. Αν εξαιρεθούν οι αποδεχτοί λόγοι που επιτρέπουν την μετακίνηση από νομό σε νομό, εσείς πόσες φορές έχετε μετακινηθεί το τελευταίο τετράμηνο κατά την διάρκεια του Lockdown;

- 1) καμία 2) 1-2 3) 3-4 4) 5-6 5) 7-8

33. Σε τι ποσοστό θεωρείτε ότι έχετε στείλει SMS που αν το σκεφτείτε ξανά ίσως και να μην ήταν ρεαλιστικός ο λόγος μετακίνησης;

Απαντήστε με εύρος 0-100% π.χ. 20%

34. Έχετε χάσει συγγενικό, ή φιλικό, ή έστω γνωστό σας πρόσωπο από COVID-19;

- 1) Ναι 2) Όχι

35. Έχει ασθενήσει κάποιο συγγενικό/φιλικό σας πρόσωπο από κορονοϊό;

1)Ναι 2)Όχι

36. Έχετε προσκληθεί σε κάποιο "κορωνοπάρτι";

1)Ναι 2)Όχι

37. Έχετε λάβει μέρος σε "κορωνοπάρτι";

1)Ναι 2) Όχι

38. Αν ναι, με πόσα άτομα;

1) Από 5 έως 10 άτομα 2) Από 11 άτομα έως 20 3) Από 21 άτομα έως 30 4) Πάνω από 40 άτομα

39. Η απομόνωση σας έχει οδηγήσει στην υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ;

1)Καθόλου 2) Λίγο 3)Μέτρια 4) Αρκετά 5) Πολύ

40. Είστε καπνιστής/τρια;

1) Ναι 2) Όχι

41. Καπνίζετε περισσότερο κατά την διάρκεια της πανδημίας;

1) Καθόλου 2) Λίγο 3) Μέτρια 4) Αρκετά 5) Πολύ

42. Όταν οι αρχές με καλέσουν να εμβολιαστώ θα το κάνω;

1) Ναι 2) Όχι 3) Το σκέφτομαι θετικά 4) Το σκέφτομαι αρνητικά